

NÄYTELMÄKIRJASTO.

N^o

69

MAAN PARHAAT

4-NÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

KIRJOITTANUT

EINO LEINO

YRJÖ WEILIN & KUMPP. OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

NÄYTELMÄKIRJASTO

sisältää seuraavat tähän asti ilmestyneet numerot:

N:o

1. *Ei savua ilman tulta.* 1 n., kirj. M. Bayard (3 h.) 75 p.
2. *Pärtytyn yö.* 2-näytöks. laul. ja tanss. sek. näytelmä, kirj. Hemmo Kallio (19 h.) 1: 50.
3. *Kohtaus kuntakokouksessa.* 1-näyt. näytelmä, kirj. Vihtori Lähde (13 h.) 1: —.
4. *Tyhmä Jussi.* 1-näyt. ilveily. Mukaelma ranskankiel. (3 h.) 1: —.
5. *Kuherrusajan kuluttua.* 1-näyt. huvinäyt., kirj. Wolfgang Gyalui (2 h.) 75 p.
6. *Kipinä.* 1-näyt. komedia, kirj. Edouard Pailleron (3 h.) 1: —.
7. *Sydämettömät.* 1-näyt. huvinäyt., kirj. G. R. Kruse (4 h.) 1: —.
8. *Sähkörakkautta.* 1-näyt. komediä, kirj. D. Schrutz (2 h.) 75 p.
9. *Neiti leski.* 1-näyt. huvinäyt., kirj. Ludvig Fulda (4 h.) 1: —.
10. *Kolme sanaa vaan.* 1-näyt. huvinäyt., kirj. Leopold Adler (5 h.) 1: —.
11. *Minä ja anoppini.* 1-näyt. huvinäyt., kirj. Paul Perron (4 h.) 1: —.
12. *Virkistysmatka.* 3-näyt. pila, kirj. Felix Hornborg (10 h.) 1: 75.
13. *Perintö.* 1-näyt. pila, kirj. Felix Hornborg (3 h.) 75 p.
14. *Julian suudelma.* 1 näyt. pila, kirj. N. Vuoritsalo (4 h.) 75 p.
15. *Tukkikauppa.* 4 näyt. kuvaus, kirj. E. Huhtinen (15 h.) 1: 50.
16. *Suutarin mökillä.* 2-näyt. ilveily, kirj. Emil Perttilä (8 h.) 75 p.
17. *Seikkailu jalkamatkalla.* 5-näyt. laulunäytelmä, kirj. C. Hostrup—Kaarle Halme. Sälv. Otto Kotilainen (11 h.) 1: 50.
18. *Seitsemän veljestä.* 4-näyt. huvinäyt., 6 kuv., kirj. Aleksis Kivi—Hemmo Kallio (20 h.) 2: —.
19. *Taistelu ja voitto.* 1-näyt. huvinäyt., kirj. Barrière (4 h.) 1: —.
20. *Opas seuranäyttelijöille ja seuranäytelmien toimeenpanijoille,* kirj. Kaarle Halme. 1: 25.
21. *Pursilammen torppa.* Kansannäytelmä, kirj. I. R—nen (18 h.) 75 p.
22. *Protesti.* 1-näyt. ilveily, kirj. Emil Perttilä (7 h.) 75 p.
23. *Kankurit.* 5-näyt. näytelmä, kirj. Gerhard Hauptmann. Suom. Kaarle Halme (10 h.) 1: 75.
24. *Tunnustukset.* 4-näyt. huvinäyt., kirj. Edvard v. Bauernfeld. Suom. R. Kiljander (8 h.) 1: 25.

MAAN PARHAAT

4-NÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

KIRJOITTANUT

EINO LEINO

HELSINGISSÄ
YRJÖ WEILIN & KUMPP. OSAKEYHTIÖ.

*Esittämislupa on tekijältä pyydettävä. Kirje-
vaihto kustantajan välityksellä.*

HELSINGISSÄ 1911.
KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖ S A N A.

HENKILÖT:

KARL NAPOLEON PUNTARPÄÄ, kanslianeuvos.

ISABELLA, hänen puolisonsa.

RENNE, eläinlääkäri }
TOMMI, ylioppilas } heidän poikansa.

TUULIKKI, heidän ottotyttyänsä.

JANNE HEIMONHEIMO, varatuomari.

TIILA AKKOLA, kirjailijatar.

JOHANNES KOINTÄHTI, yleisnero.

EFRAIM KOPPELO, vankilansaarnaaja.

HELLÄ SINISALO, koulunjohtajatar.

HILJA VADELMA, „Valkonauhan“ jäsen.

MATTI TUOMASKUONA, sanomalehtimies.

PROFESSORI HYYPIÖ, }
SENAATTORI SALKKUNEN, } puoluehallinnon jäseniä.
PAROONI ELOHIIRI, }
SUSANNA, palvelijatar.

Tapahtuu nykyisenä aikana Suomen pääkaupungissa.

Näyttämö kuvaa salia kanslianeuvos Puntarpään talossa. Ovi oikealta, kaksi ovea vasemmalta, kaksi ovea taustaan käytävästä, viimeainitut aina auki ja vain verhoilla katetut. Vasemmalla etualalla pöytä, keinutuoli ja sohva, oikealla pieni kukkaisryhmä ja sen varjossa matala leposohva. Ovien välillä taustassa piano, sen yläpuolella seinällä kannel ja tuohitorvi ynnä niiden välillä tuohikontti ja virsut, kaikki koristeelliseksi ryhmäksi järjestettynä. Muilla seinillä peilejä, ryijyjä, joku taulu ja „kansallisten“ taideteosten kopioita (kuten Edelfeltin „Porilaisten marssi“, Gallén-Kallelan „Aino“ j. n. e.). Takanurkissa Snellmanin ja Yrjö-Koskisen laakerinlehdillä seppelöidyt rintakuvat.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Katettu kahvipöytä vasemmalla etualalla. Renne keinutuolissa lukee sanomalehteä. Ovikello soi, hetken perästä astuu sisälle oikeanpuolisesta takaovesta Matti Tuomaskuona.

MATTI

Terve! Kuinkas täällä on asiat?

RENNE

Huonosti, hyvä veli (*Viittaa hänet istumaan.*) Äiti on lähtenyt ulos jo varhain aamulla, isä ei ole vielä astunut huoneestaan.

MATTI

Ja Tuulikki?

RENNE

Hän on itkenyt koko yön kamarissaan.

MATTI

Se on siis totta?

RENNE

Kuten kerroin jo eilen Seurahuoneella sinulle.
Hän on purkanut kihlauksensa.

MATTI

(huolestuneena).

Poloinen Janne Heimonheimo! Kuinka saat-
taakin olla niin huono onni ihmisellä?

RENNE

Sano mieluummin: poloinen Tuulikki! Miksi
pitääkin nostaa melu niin pienestä ja turhanpäi-
väisestä asiasta?

MATTI

Hiuskarvasta!

RENNE

Vaaleasta hiuskarvasta, kun hänen oma tuk-
kansa sattuu olemaan tumma! Niinkuin ei sel-
laista voisi parhaissakin perheissä tapahtua.

MATTI

(varovasti).

Tuo hius kuuluu olleen pitkä?

RENNE

Epäilemättä se oli pitkänpuoleinen. Mutta
sattuuhan sellaista. Täytyy vain harjata hyvin
takkinsa, siinä kaikki.

M A T T I

Hän löysi tuon vaalean hiuksen sulhasensa takinliepeestä?

R E N N E

Aivan rintapieluksista, joka kuuluu olevan kovin raskauttava asianhaara.

M A T T I

Janne on ollut kevytmielinen, sitä ei käy kieltäminen. Jos kerran aikoo naimisiin arvossa-pidetyin perheen tyttären kanssa...

R E N N E

(välinpitämättömästi).

Ottotytär tosin, mutta kuitenkin kovin ihasuttava olento. Vahinko, että hän näin joutuu koko kaupungin hampaisiin.

M A T T I

Syy on Jannen, kokonaan Jannen tässä tapauksessa. Ja mikäli voin aavistaa, onkin yleinen mielipide vahvasti häntä vastaan asettuva.

R E N N E

Siitä tiedetään jo?

M A T T I

Huhu on käynyt kuin kulovalkea läpi kaupungin. — (*Tuttavallisesti.*) Onhan tämä, näin meidän kesken sanoen, häväistysjuttu...

R E N N E

Täydellinen. — Tahdotko kupin?
(*Kaataa kahvia hänelle.*)

M A T T I

Kiitos. — Ja Tommi? Missä hän on?

R E N N E

Maalla, kansanjuhliissa muka, joihin hän sanoi lupautuneensa puhujaksi. Mutta minä epäilen...

M A T T I

Missä hän on voinut viettää yönsä?

R E N N E

Jumala sen tietää. Tommikin on niin hirveän kevytmielinen.

M A T T I

Tuomitset ehkä liian ankarasti Tommia. Hänellä on kuitenkin oikeat periaatteet.

RENNE

Sehän voi olla lieventävä asianhaara. Mutta jos miehessä ei ole luonteen lujutta...

MATTI

...niin on hän tavallisesti ulospäin sitä aatteellisempi. — Hm, ja sanotaanhan, ettei velikään Dresdenissä niin aivan munkkina elänyt.

RENNE

(nopeasti).

Se on vallan toista. Ulkomailla on kaikki sallittua.

MATTI

Kaikkiko?

RENNE

Paljon, mikä on kielletty kotimaassa. Siellä me olemme yksilöitä, ihmisiä, joilla ei ole mitään edesvastuuta.

MATTI

Taalla sitävastoin?

RENNE

Taalla täytyy meidän näyttää kansalle hyvää esimerkkiä, kuten isä sanoo.

M A T T I

Kaikki kansan vuoksi, luonnollisesti. Mutta tunnustapa sentään, että sinulla täälläkin kotimaassa on ollut yksi ja toinen seikkailu, jota et yksinomaan isänmaallisista syistä suorittanut.

R E N N E

(arvokkaasti).

Sehän voi olla mahdollista. Minään hyveen esikuvana en nyt, yhtä vähän kuin ennenkään, ole tahtonut esiintyä.

M A T T I

Etpä et.

R E N N E

Mielestäni on kuitenkin suuri periaatteellinen ero, tekeekö jotakin kiellettyä salassa tai julkisuudessa.

M A T T I

Epäilemättä, hyvä veli, epäilemättä.

R E N N E

Jos tekee salassa jotakin, se todistaa, että ymmärtää hävetä ja tietää huutia jälestäpäin. Julkisuus sitävastoin todistaa paatunutta luonnonlaatua.

M A T T I

Mutta eihän Tommikaan toki mahtane julkisesti kevytmielisyyttään harjoittaa?

R E N N E

(*kiivaasti*).

Ei, mutta hän pitää suoranaisena kunnianaan seurustella vain sivistyneiden naisten kera. Voiko ajatella?

M A T T I

Älä hemmetissä!

R E N N E

Olen kuullut sen hänen omasta suustaan. Ja juuri siinä piilee pohjaton häpeämättömyys.

M A T T I

Aivan varmaan! Sillä täytyyhän olla joku ero pyhän ja alhaisen rakkauden välillä.

R E N N E

Ja kunniallisten ja kunniattomien naisten välillä. — Edelliset ovat pyhinä pidettävät. Jälkimmäisten kanssa sitävastoin... hm, voi hyvällä omallatunnolla hairahtua.

M A T T I
(*vakaumuksella*).

Hehän ovat sitä varten olemassa. — Mutta asia, jonka vuoksi olen täällä, on oikeastaan se, että lehtemme on tullut nimetön peruutus tuosta kihlauksesta.

R E N N E

Peruutus? Onko se sinulla täällä? Mukanasi?

M A T T I

Kyllä. — (*Hakee taskuistaan.*) En viitsinyt näyttää sitä vielä kenellekään siellä toimistossa...

R E N N E

Niin, niin.

M A T T I

... ennen kuin saisin täältä asianomaisen sensuuriluvan, että se todella on painatettava.

(*Ojentaa paperin hänelle. Kanslianeuvos Puntarpää on tullut edellisen aikana vasemmanpuolisesta takaovesta.*)

K A N S L I A N E U V O S

Mike on painatetta?

(*Matti nousee kunnioittavasti tervehtimään, Renne jättää hänelle paikkansa keinutuolissa siirtyen itse sohvaan.*)

R E N N E

Hyvää huomenta, isä.

KANSLIANEUVOS

Hyve hoomen. — (*Tervehtii päännykäyksellä poikaansa ja ojentaa kätensä Matille.*) Peive, peive, hära toimittaja. Mite uusi?

MATTI

Ei mitään erikoista, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUVOS

Se onkin paras. Uusi on aina vanhan vihollinen ja siite hyötty vain vappameelisyys.

MATTI

Mikä syvä ja uusi totuus, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUVOS

Pyiden, äi uusi! — Mutta teelle oli kysymys painatta jotakin?

RENNE

(*ojentaa hänelle paperin.*)

Isä voi itse päättää siitä. — Nähtävästi Tuulikin käsialaa.

KANSLIANEUVOS

Vai nin! Vai nin todellakin! Ollan siis jo nin pitkelle? — (*Lukee paperin, vilkaisee Mattiin.*) Tekö toi teme?

MATTI

Kyllä. Katsoin velvollisuudekseni tässä tapauksessa neuvotella...

KANSLIANEUUVOS

(häntä olalle taputtaen).

Kiittos. Te ole aina ollut hyvin ystevellinen. — Painatta? Tjah, ellei me painatta, teke joku vikingilekti sen.

MATTI

Asiaa on siis pidettävä päätettynä?

KANSLIANEUUVOS

Mine en tiette. Kaikki tappahtu minu selke takana. — *(Ojentaa paperin Matille.)* Piteke se! Ellei ennen ilta tule pärutus pärutuksen, painatka se!

MATTI

Kuten suvaitsette, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUUVOS

(ystävällisesti).

Istuka, olkka hyve. Teitte neke niin harvoin teelle. Paljon työtte? Tieden, tieden. — *(Äkkiarvaamatta.)* Keyekö te kapakassa?

M A T T I

Hm, tuota... mitä herra Kanslianeuvos tarkoittaa?

K A N S L I A N E U V O S

Kysyn: keykö te kapakassa? Liikkuko te sielle teelle, restauranteissa, tilikoissa, varieteissa?

M A T T I

(*syrjäsilmyksellä Renneen*).

Hyvin harvoin, herra Kanslianeuvos.

K A N S L I A N E U V O S

Vahinkko! Suuri vahinkko! Joka toimitutta sanomalekti, pite istu ulkkona, paljo ulkkona. Kuule uutisia, neke ihmisie...

M A T T I

Se on totta. Tuota seikkaa en ole tullut ajatelleeksi.

K A N S L I A N E U V O S

Pite ajatella. Ei autta kammarin reeklatua. Pite laitta lekti pikantti, ratto, spirituelli...

M A T T I

Herra Kanslianeuvos on oikeassa. Meidän sanomalehtemme ovat todellakin käyneet viime aikoina ehkä liian vakaviksi.

KANSLIANEUVOS

Siinepe se! Pite olla vaka, pite myös piffa ylös yleisö. — Siihen aikkan kun mine toimitu-
tin sanomalekti, mine istu aina Societeettihoonela.

MATTI

(jo^ovapaammin).

Se olikin lehden kunniakkain aika, herra Kanslianeuvos. Mutta siihen aikaan oli myös toisenlaisia kyniä käytettävissä.

KANSLIANEUVOS

On kynie, on tolppoja, pite vain istu kapa-
kassa. Ja siitte pite maksa jurnalistile. — Hen
kuule, henelle kärrotan, hen pane paperile...

RENNE

Isällä tuntuu olevan sangen hauska käsitys
sanomalehtimiestoimesta.

KANSLIANEUVOS

Oikke kesitys. Hyve sanomalekti märkitte
paljo. Hyve sanomalekti hoitta maa ja kansa.

MATTI

Uskallan olla tässä asiassa kokonaan yhtä
mieltä herra Kanslianeuvoksen kanssa.

KANSLIANEUVOS

Se todista, ette te pane peemeere korkkealle. Mutta ottaka oppi, hära Toimittaja: keyke kapakassa, paljo kapakassa . . .

MATTI

Koetan seurata neuvoanne, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUVOS

(*tyytyväisensä*).

Se oikee. Mine ole vanha niggeri, vanha veterani. — (*Rennelle.*) Voit kaatta myös minulle kuppi kuuma.

RENNE

En tiedä, kuinka kuumaa tämä mahtaa olla . . .

KANSLIANEUVOS

Kaatta vain, ei teke mitte. — (*Hämmentelee kuppiaan. Vaitiolo.*) Nin, hära Toimittaja. Te neke tesse pärhe, joka ei ole mike pärhe ene.

MATTI

Herra Kanslianeuvos tarkoittaa . . . ?

KANSLIANEUVOS

(synkistyneenä).

Te neke: ei mike ruokka-aikka, ei mike yk-
telinen kahvi-aikka ene. Vaimo ulkkona, tyter
kammarissa, mine itte shlafrokissa...

MATTI

Minä ymmärrän.

KANSLIANEUVOS

Ajan hurjistus ei seeste ketten. Temenkin
rauhallisen kurkihirren alle se on tunkketunut.
— Talonmees on sosialisti, piikka pelastusarmeijalainen...

SUSANNA

(laulaa keittiössä).

Valkoisen puvun ma kannan

ja heilutan palmua taivaassa vaan...

KANSLIANEUVOS

Kuulkka, kuulkka, eikkö hen alota taas? —
(*Menee äkäisenä oikeanpuolisesta takaovesta. Laulu lakkaa. Kanslianeuvos palajaa.*) Mike puheenaine
minulla oli?

MATTI

Puhuitte perhettänne kohdanneesta onnettomuudesta, joka on meitä kaikkia syvästi järkyttänyt.

KANSLIANEUUVOS

Mine en ole koko yö silme ummistanut.
(*Osoittaa otsaansa.*) Minu pee on aivan toissella-
kymmenelle.

RENNE

Isän pitäisi kuitenkin koettaa ottaa tyynem-
min asia. Purettu kihlaus... eihän se nyt vie-
lä koko maailma ole.

KANSLIANEUUVOS

Koko mailma? — äi. Minu mailma, — on.
Minu mailma äi ole mikke skandalimailma. Ja
teme on skandali!

RENNE

En tahdo kieltää sitä. Mutta kuitenkin...

KANSLIANEUUVOS

(*kiivaasti.*)

Mutta kuitenkin se ole naula minu ruumis-
kirstu. — Niin, anttaka anteksi, hära Toimittaja,
mutta toivon, että te ole teelle kuin lapsi kotona.

MATTI

Olen teille tuosta sanastanne ikuisesti kiitolli-
nen, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUVOS

Ei keste. Meitten äi siis tarve peitte teilte pärhehooliamme. Ja tete pärhettä on kohdannut heppe.

MATTI

Häpeä? Herra Kanslianeuvos ehkä sittenkin liioittelee asian kantavuutta.

KANSLIANEUVOS

Heppe, sanon, ikuinen heppe!

MATTI

Toista olisi, jos kysymyksessä olisi ollut avioero.

KANSLIANEUVOS

(laskien kätensä lujasti pöytään).

Päriäatteessa se on sama. Ja päriäate on tesse ratkaiseva. Kihlaus on julistettu, kuuluttaminen on tappahtunut...

RENNE

Isä on oikeassa. Periaatteellisesti se on sama kuin avioliitto.

KANSLIANEUVOS

Heepeive oli määrätty jo. Mite sano nyt katu ja tori? Mite sano julkkinen opinioni?

M A T T I
(juhlallisesti).

Voin vakuuttaa, herra Kanslianeuvos, että se tässä asiassa on oleva kokonaan teidän puolellanne.

K A N S L I A N E U V O S

Mite se auttal! Asja on kuitenkin minu pärhesse tappahtunut.

R E N N E

Tosin kyllä, mutta eihän kukaan voi vaatia, että isä...

K A N S L I A N E U V O S

Pärhen ise vasta kaikki. Pärhen ise pite neke kaikki, ennusta kaikki.

R E N N E

Kuka olisi sellaista voinut aavistaa?

M A T T I

Tuomari Heimonheimolla on varmaan ollut mitä parhaat ja vakavimmat tarkoituserät.

K A N S L I A N E U V O S
(tiukasti).

Mine en epeile niitte. Enke mine hente syyte. Mine kantta ainoastaan ja yksinomaisesti minu itte peelee.

R E N N E

Tuulikki tässä luonnollisesti lähin syyllinen on. Mutta voihan olla, että on olemassa eräitä lieventäviä asianhaaroja.

K A N S L I A N E U V O S

Niitte on aina, jos äi aseta idealiteetit korkealle. Mine en ole oikken kasvattanut minu ty-
ter, siine se on.

R E N N E

Mutta isä!

K A N S L I A N E U V O S

Ele katkasel — Mite ihminen kylve, site hen
niitte. Mine en ole painanut jo lapsudesta henen
meelen oikeita päriaatteita.

M A T T I

(välittävästi).

Niiden tiedetään kuitenkin aina tässä talossa
vallinneen.

K A N S L I A N E U V O S

Jumala kiittos! — Pärhe on yhteiskunnan pä-
rustus. Jos se jerkky, kaattu koko valttio ja yh-
teiskunta.

MATTI

Epäilemättä, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUUVOS

Tene aikkana, jolloin kaikki hajoittavat voimat teke työtte seke sala ette julkkisudessa, teytty meiten ennen kaikke juuri pärhen kunnia pyhityttä.

MATTI

Arvokkaat ja vakavaraiset perheet ovat myöskin oikeamielisen sanomalehdistön paras tuki ja turva.

KANSLIANEUUVOS

(ojentaa kätensä hänelle).

Eikkö tosi, hära Toimittaja? Ja meitten, maan parhaiden, tule keyde hyvelle esimärkille.

MATTI

Juuri niin, herra Kanslianeuvos.

KANSLIANEUUVOS

Vappameelisisse pärheisse voi temenkaltainen tappahtua. Vakameelisisse — äi ikinel!

MATTI

Mikäli minä vapaamielisiä perheitä tunnen, kuuluvatkin ne siellä päiväjärjestykseen.

KANSLIANEUVOS

Siinepe se! Sielle äi ole mike siveys, äi mike idealisuus.

MATTI

Eikä mitään uhrautuvaisuutta kansan asialle.

KANSLIANEUVOS

Oikken. — Me ole maan suola. Mutta jos suola kadotta maku, milles silloin suolatan?

RENNE

(*varmasti*).

Isä on oikeassa. Maan onni riippuu kokonaan juuri meidän puolueemme menestyksestä.

MATTI

Taikka oikeammin: niiden periaatteiden menestyksestä, jotka ammoisista ajoista saakka ovat puolueettamme elähyttäneet.

KANSLIANEUVOS

Siinepe se! Päriaatte on kuitenkin päriaatte. Ja päriaatte olisi, tesse tappauksessa vaattinut, ette nuori pari olisi yleisen hyven etten uhratunut.

M A T T I

(varovasti).

Kenties tekevätkin he sen vielä, kun he saavat aikaa miettiä asiaa.

K A N S L I A N E U V O S

Silloin voisin mine laske peeni rauhallisesti leppon. Sille mine tiettesin, ette issenmaan pelastus on vielä mahdollinen.

(Ovikello soi. Hetken perästä sisälle Susanna oikeanpuolisesta takaovesta.)

S U S A N N A

Rouva Akkola pyytää puhutella herra Kanslianeuvosta.

K A N S L I A N E U V O S

(nousten).

Antteksi, mine teytty jerjeste toaletti. — *(Susannalle.)* Keske hen tenne! Ja tarjo lemmin kahvi henelle.

(Pois vasemmanpuolisesta takaovesta. Susanna ottaa kahvitarjottimen pöydältä ja menee. Matti on myös noussut. Renne sohvalla polttee rauhallisesti sikariaan.)

M A T T I

Rouva Akkola! Nyt minä pelastaudun.

RENNE

Liian myöhäistä. Hän on jo eteisessä.

MATTI

Toivottavasti hän on edes yksin?

RENNE

Ei koskaan. Hänellä on aina joku nuori toivo, keltanokka tai taiteileva tyhjätoimittaja seurassaan.

MATTI

Suoraan sanoen, minulla ei olisi mitään halua tavata häntä, yhtä vähän kuin hänen suosikkejaan.

RENNE

(*nousten*).

Ei minullakaan. Voisimme oikeastaan pistäytyä minun huoneeseeni. — (*Tiila Akkola ja Johannes Kointähti tulevat oikeanpuolisesta takaovesta.*)
Ai, perhana!

RVA AKKOLA

Hyvä herra Puntarpää!

(*Otaa häntä kädestä kiinni ja katsoo kallellapain, surumielisesti silmiin häntä. Matti hymyilee salaviihkaa, Renne näyttää jotakuinkin nololta. Kointähti pysyttelee kainosti taempana.*)

RENNE

Niin, rouva Akkola?

RVA AKKOLA

Ei, ei, älkää sanoko mitään! Tiedän olevani suruhuoneessa täällä. Siksi olen minäkin mustiin pukeutunut.

RENNE

(kumartaen).

Rouva on tehnyt siinä kovin ystävällisesti.

RVA AKKOLA

Ei, ei, älkää sanoko mitään! Sallikaa minun vain puristaa teidän kättänne ja katsoa kauan silmiin teitä.

(Pitkä vaitiolo. Rouva Akkolan silmät kyyneltyvät, Renne koettaa turhaan välttää hänen katsettaan.)

RENNE

Hyvä rouva...

RVA AKKOLA

Me kaksi ymmärrämme toisemme täydellisesti. *(Päästää hänen kätensä, vielä kerran surumielisesti hänelle päättään nyykäyttäen.)* Hyvää päivää, herra Toimittaja!

(Sama pitkä kättely.)

M A T T I

Siitä on kauvan kuin meillä on ollut kunnia
nähdä rouvaa toimistossamme.

R V A A K K O L A

Minä olen ollut matkoilla. Ah, matkoilla! —
Mutta ihanan isänmaani kuva päilyi koko ajan
sieluni silmien edessä.

M A T T I

Se onkin paras tapa matkustaa ja saada
uusia vaikutuksia.

R V A A K K O L A

Suomen metsä kuiski minulle, Suomen multa
tuoksui koko ajan sieraimissani...

M A T T I

Onko se mahdollista?

R V A A K K O L A

(*haikeasti*).

Kyllä, sillä minä olin ottanut sitä mukaani
pienen rasiällisen, jota kannoin aina povellani.

M A T T I

Nytкин?

RVA AKKOLA

Aina. — (*Ottaa poveltaan pienen rasian ja ojentaa sen Matille.*) Tuntekaa, kuinka se tuoksu!

MATTI

(*haistellen varovasti.*)

Ihanalta. — (*Salavihkaa Rennelle.*) Aivan nurkantakuiselta.

RVA AKKOLA

Enemmän, enemmän. Ottakaa sitä käteenne, hierokaa sitä hyppystenne välissä! — (*Pakottaa Matin niin tekemään.*) Eikö totta? Vasta silloin tuntee olevansa todella suomalainen.

MATTI

Perisuomalainen. Mutta mistä rouva on saanut tuota ainetta?

RVA AKKOLA

Arvatkaa!

MATTI

Minä en uskalla todellakaan...

RVA AKKOLA

(*voitollisesti.*)

Maalta, kaukaa, oman kotipeltoni pientareelta.

M A T T I

Pellosta se oli otettu. Sen minäkin heti huomasiin.

(Pyyhkii sälässä sormiaan.)

R V A A K K O L A

Te huomasitte? Te huomasitte heti todellakin? — *(Tarttuu hänen käteensä ihastuneena.)* Te saatte sitä. Te saatte sitä kuinka paljon tahansa...

M A T T I

(häntäntyneenä).

Hyvä rouva...

R V A A K K O L A

Ei, ei, älkää kieltäkö! Minä näen, että te tahdotte sitä. Minä näen, että teidän sydämeni palaa siihen.

M A T T I

Rakastan liian paljon sitä, että tahtoisin teiltä ryöstää hiukkastakaan.

R V A A K K O L A

Mitä vielä! Minulla on kotona koko kirstulinen. — *(Rennelle, joka edellisen aikana on uteliaana lähestynyt.)* Tekin tahdotte?

R E N N E

(peräytyen).

Minä? En Herran nimessä...

R V A A K K O L A

Kyllä. Te tahdotte, te saatte sitä. Silloin vasta tunnette tekin olevanne todellinen kansanmielinen.

R E N N E

Kansan vuoksi en tietysti tahdo kieltäytyä...

R V A A K K O L A

Juuri kansan vuoksi on se mielestäni aivan välttämätöntä. — *(Surumielisesti.)* Kansa raukka! Se on vielä kokonaan epäkansallinen.

R E N N E

Sen pahempi on, hyvä rouva. Suomen kansa käyttää multaa aivan toisiin ja runottomampiin tarkoituksiin.

R V A A K K O L A

(päättään nyökkäyttäen).

Aineellisiin. — *(Suutelee rasiaansa ja kätkee sen povelleen.)* Tämä rasia! Joka aamu minä hengitän sen tuoksua, joka ilta pistän sen pääläiseni alle.

RENNE

Niin pitäisi jokaisen tehdä.

RVA AKKOLA

(*haaveellisesti*).

Niin teki Chopin, jolla kaikkialla oli pivollinen Puolan multaa mukanaan. Ja kuitenkin: mitä on Puolan multa Suomen multaan verrattuna?

RENNE

Epäilemättä vain heikko varjo siitä. Mutta kuitenkin . . .

MATTI

Kuitenkin on sitäkin Suomen veri kostuttanut.

RVA AKKOLA

Te tarkoittatte . . .?

MATTI

(*pateettisesti*).

Muistan kansallisrunoilijamme sanat: »min verta joi jo Puolan, Lützin, Leipzigin ja Narvan multa.»

RVA AKKOLA

Ah! Te muistitte ne! Kiitos! — (*Ojentaa liikuttettuna kätensä hänelle.*) Tuota en tule matkakirjeissäni unohtamaan.

M A T T I
(pelästyneenä).

Te aiotte . . . ?

R V A A K K O L A

. . . kuvata lehdessänne, mitä tunsin tuolla
kaukana kotomaasta.

M A T T I

Tunsitte niin paljon epäilemättä, että käy eh-
kä hiukan vaikeaksi . . .

R V A A K K O L A

Oh, te ette tunne minua! — Minä en pelkää
mitään vaikeuksia. Teen sen tunnollisesti . . .

M A T T I
(nopeasti).

Sitä en epäile.

R V A A K K O L A

. . . laajasti ja seikkaperäisesti. Uhraan koko
intoni, käytän koko aikani siihen.

M A T T I

Kovin hauskaa. — (Kuiskaten Rennelle.) On-
nellinen lehti!

R V A A K K O L A

Katson olevani siihen velkapää kansalleni.
— Myöskin te rakastatte kansaa, herra Toimittaja?

M A T T I

Olen itse kansan lapsi, hyvä rouva.

R V A A K K O L A

(*kyyneltyvin silmin*).

Niin. Me kaksi ymmärrämme toisemme täydellisesti. — (*Päästää hänen kätensä, hillitsee liiketuksensa.*) Johannes, tule että saan esitellä sinut. Vai kenties te tunnette jo toisenne?

M A T T I

Minulla ei ole kunnia.

R V A A K K O L A

Hänkin on kansan lapsi, hyvät herrat. — Hän on Johannes, Johannes Kointähti, meidän suuri Johanneksemme.

M A T T I

Hauskaa tutustua.

RVA AKKOLA

(liittäen heidän kätensä).

Te kaksi! Teidän täytyy tulla hyviksi ystäviksi. — *(Johdattaa Johanneksen Rennin luo.)*
Ja myöskin teidän kahden. Sallikaa, että liitän kätenne, katsokaa kauan silmiin toisianne.

RENNE

Suuri kunnia minulle.

RVA AKKOLA

Ei mitään turhia muodollisuuksia. Hänen nimensä on Johannes, teidän nimenne...

RENNE

Renne, hyvä rouva.

MATTI

(kumartaen).

Matti.

RVA AKKOLA

Kuinka ihanaa! — *(Pakotettu vaitiolo. Vienolla, riutuvalla äänellä.)* Eikö ole toista veljestyä näin hiljaisuuden soudessa ja sydänten sykkiessä kuin viinan vierellä tupakansavuisessa kapakkahuoneessa?

MATTI

Epäilemättä, hyvä rouva. Hiukan outoa se tosin on...

RVA AKKOLA

(suurin silmin).

Kuinka? Mitä tarkoittatte?

MATTI

Anteeksi, tarkoitan ainoastaan, että outo onnellisuuden tunne täyttää tällä hetkellä koko olentoni.

RVA AKKOLA

Niin. Johannes sinä voit alussa sanoa sediksi heitä. — *(Taputtaa poskelle häntä.)* Hän on niin kaino vielä. Katsokaa, hän punastuu kuin nuori tyttö.

RENNE

Se on virhe, joka kyllä menee iän mukana.

RVA AKKOLA

(hellästi).

Eikö totta? Ja hän on vielä niin tunteellinen ja turmeltumaton. Ja kuinka hänen kiharansa pukevat häntä!

RENNE

Myöskin hänen kravattinsa on hyvin kaunis.

RVA AKKOLA

Niin. Ja kuinka ruusu hänen napinlävessään
lemuaa suloiselta. — (*Hengittää sen tuoksua, korjaa
hänen kiharoitaan.*) Se sopii runoilijalle.

MATTI

Hän on runoilija?

RVA AKKOLA

(*juhlallisesti.*)

Suuri runoilija, suurin, minkä Suomi vielä
on synnyttänyt! — Ja kuinka hän rakastaa kan-
saa! Ja kuinka kansa kerran tulee häntä rakas-
tamaan!

MATTI

Johannes Kointähti? — (*Kuin etsien muistos-
taan.*) Onko hän julkaissut jotakin?

RVA AKKOLA

Ei, ei vielä. Onhan hän niin nuori, juuri
tullut ylioppilaaksi. Ei, hän ei ole vielä jul-
kaissut mitään.

MATTI

(*kumartaen.*)

Jaa, siinä tapauksessa minä uskon mitä
parasta hänestä.

RVA AKKOLA

Hän ei ole tahtonut banaliseerata tunteitaan, hän ei ole voinut riisua itseään suuren yleisön edessä alastomaksi.

RENNE

Mutta teidän edessänne?

RV'A AKKOLA

(häaveellisesti).

Minulle hän on lukenut runojaan.

RENNE

Siitä ei hänen luonnollinen kainoutensa ole estänyt häntä?

RVA AKKOLA

Ei. Hän ei peitä minulta mitään, hän avaa, hän paljastaa salaisimmat kalleutensa minulle.
— Mutta luonnollisesti vain kahden kesken.

RENNE

Luonnollisesti. — Mutta eikö rouva istuisi?

RVA AKKOLA

Kiitos. Jos sallitte, istun tänne teidän ihaan lehtimajaanne, kukkasien suojaan...

RENNE

Olkaa niin hyvä.

RVA AKKOLA

Ne muistuttavat minulle kesää. Ah! — (*Ojentuu sohvalle kukkaisryhmän luona oikealla ja sulkee silmänsä uneksien.*) Johannes, sinä voit myöskin tulla tänne.

MATTI

(*Rennelle*).

Emmeköhän me nyt jättäisi heitä?

RVA AKKOLA

Johannes, Johannes Kointähti! Ojenna kätesi minulle, tunne kuinka, kuinka poveni sykähtelee! (*Johannes ujustuneena tekee työtä käskettyä.*) Me olemme kesässä, Suomen metsien hämärässä . . .

MATTI

Hyvä rouva, minun täytyy nyt sanoa jäähyväiseni.

RVA AKKOLA

Menkää te vaan! — (*Ojentaa kätensä Rennelle.*) Tekin tahdotte mennä? Huomaan, että aiotte saat-
taa ystävääne.

R E N N E

Niin, minulla on todellakin hiukan asiaa kaupungille. Mutta minä toivon, että isäni tulee heti.

R V A A K K O L A

Älkää ollenkaan antako häiritä itseänne! — (*Ojentaa kätensä. Matti ja Renne menevät oikeanpuolisesta takaovesta. Vaitiolo.*) Kuuletko, kuinka käki kukkuu? Tunnetko, kuinka Suomen lehdot lemuavat...? — Ah, sen voi tuntea vain hieno sielu!

(*Sulkee silmänsä uneksien. — Susanna tulee sisälle oikeanpuolisesta takaovesta kantaen kahvitarjotinta ja hyräillen pelastus-armeijalaista voitonvirttä. Rva Akkola karkaa ylös kauhistuneena.*)

S U S A N N A

(*laulaa.*)

Ma taisteluita lemmin
riveissä armeijan,
ja ottelu vaikk' kestää,
en väisty milloinkaan.
Kun taiston päättyessä
ma heitän miekkani . . .

R V A A K K O L A

(*pidellen korviaan.*)

Kuka te olette? Miksi te loilotatte? Kenen luvalla te häiritsette meitä?

(Susanna laskee kahvitarjottimen pöydälle, panee kädet puuskaan ja luo musertavan silmäyksen häneen.)

SUSANNA

Minä olen Pelastus-armeijan lauluprikaatin
jefreitteril
(Purjehtii ulos loukatussa ylpeydessään.)

Esirippu.

TOINEN NÄYTÖS.

Rva Akkola ja Johannes Kointähti etualalla oikealla. Kanslianeuvos Puntarpää, nyt täysin puettuna, tulee vasemmanpuolisesta takaovesta. Rva Akkola rientää häntä vastaan.

RVA AKKOLA

Herra Kanslianeuvos!

(Tarttuu molemmin käsin hänen käteensä, horjuu, lankeaa hänen jalkoihinsa. Kanslianeuvos koettaa väkivoimalla häntä ylös kohottaa.)

KANSLIANEUROS

Hyve rouva Akkola! Koettaka suista liikuttuksenne.

RVA AKKOLA

Te olette sankari! Te olette Leonidas! Te kamppaillette kalpeessa eikä kukaan näe teidän taistojanne!

KANSLIANEUVOS

No, mite hullu, mite hullu...

(*Saa hänet vihdoin nousemaan.*)

RVA AKKOLA

(*suurella pateettisella kädenliikkeellä.*)

Johannes, Johannes Kointähti! Katso häntä! Tee runo hänestä! Vala vaskeen, veistä marmoriin hänet! — Näet edessäsi stoalaisen filosofin.

KANSLIANEUVOS

(*katsoo ympärilleen.*)

Kointekti? Kuka se on?

RVA AKKOLA

Ah, enkö ole vielä häntä teille esittänyt. — (*Johdattaa Johanneksen Kanslianeuvoksen luo.*) Tässä hän on. Kansan toivo, Suomen Johannes, hän, joka on päättänyt uhrata nuoren elämänsä meidän suomalaiselle viljelyksellemme!

KANSLIANEUVOS

Niinkkö? — (*Ojentaa kätensä ystävällisesti Johannekselle.*) Te rakasta kansa? Te pite pyhene soomenmeeli?

RVA AKKOLA

Josko hän rakastaa! Josko hän pitää pyhänä sitä! — Ah, te ette tunne häntä, herra Kanslianeuvos. Hän suorastaan jumaloi kansaa. Ja hän tahtoo laskea nuoren, hehkuvan sydämensä kansallisen asian alttarille.

KANSLIANEUUVOS

(aina ystävällisemmin).

Se ilakdutta minu. Te luke yliopistossa?

RVA AKKOLA

Tietysti hän lukee. Mutta te ymmärätte: tutkinnot ovat hänelle vain sivuasias. Kotka kaipaa ilmaa, Kointähti taivaan korkeutta.

KANSLIANEUUVOS

Mine ymmerte. Henelle on joku varma, viitiloitu elementekteve? Sielle siselle?

(Osoittaa sydäntään.)

RVA AKKOLA

Oh, kuinka hyvin te ymmärrätte hänet, herra Kanslianeuvos! — Mitä minä sanoin sinulle, Johannes? Kanslianeuvos Puntarpää on lukeva sielusi sisimmät ajatukset.

KANSLIANEUVOS

Kiiten hyveste luottamisesta, hyve rouva. —
Mille alalle hen aikko graadi jelkken andadua?

RVA AKKOLA

Kaikki alat ovat hänelle avoinna, herra Kans-
lianeuvos. Hän on kuin tarun jättiläinen.

KANSLIANEUVOS

Tarun. jetti — ?

RVA AKKOLA

(lennokkaasti).

Niin. Hän vain koskettaa isänmaataan, ja
tuhatkertaiset voimat kasvavat hänelle. Hän vain
polkaisee Suomen multaa, ja legionat nousevat
maasta hänelle.

KANSLIANEUVOS

Soome multta? — Niin, oikken, oikken. Mine
pite klassillisista varttauksista. — Hen aikko
maanviljeli?

RVA AKKOLA

Suomen henkinen maanviljelijä on hänestä tu-
leva.

KANSLIANEUVOS

Hänkkinen? — Te puhu Soomen multta?

RVA AKKOLA

Minä tarkoitin kuvaannollisesti. — Mitä olisi Suomi ilman Johannes Kointähteä? Kolkko korpi, raivaamaton erämaa...

KANSLIANEUVOS

On ollut, hyve rouva, on ollut. Ja olisi vieläkin ehken ilman noitta kanssallisen härätyksen suuria kynttömeehiä. — (*Osoittaa Snellmanin ja Yrjö-Koskisen rintakuvia.*) Ynnä heiden vehepe-töisiä palvelijoittan.

(*Osoittaa vaatimattomasti itseään.*)

RVA AKKOLA

(*hartaudella.*)

Niin. He suuret, he suuret. — (*Katsoo hetkisen haaveellisesti rintakuviin. Kääntyen Kanslianeuvoksen puoleen:*) Ja te suurit! Sallikaa minun suudella sitä kättä, joka on piirtänyt niin monta kaunista lehteä kansamme kultuurihistoriaan.

KANSLIANEUVOS

No, mite turha, hyve rouva, mite turha!
(*Sallii sen kuitenkin tapahtua.*)

RVA AKKOLA

Johannes! Tule lähemmäksi! — Herra Kanslianeuvos! Sallikaa lasten tulla teidän tykönnne. Sallikaa hänen suudella teidän toista kättänne, sillä hänkin on teidän innokkaimpia ihailijoitanne.

KANSLIANEUUVOS

Tulkka, hyve noori mies, tulkka! Lasten ja imeveisten suusta pite meille totuus kuulutettaman.

RVA AKKOLA

Kuinka kauniisti, kuinka ihanteellisesti sannottu! — Tule, Johannes! Älä yhtään ujostele! Näethän, että herra Kanslianeuvos on sinulle hyvin suosiollinen.

KANSLIANEUUVOS

Teme on liikka, hyve rouva, teme on liikka.
(Kääntyy pois liikutettuna. Johannes Kointähti itkee ääneensä, Rva Akkola kastaa Kanslianeuvoksen kättä hiljaisilla kyyneleillään. Pitkä vaitiolo.)

RVA AKKOLA

(vienosti).

Eikö totta? Tämä on suuri hetki, herra Kanslianeuvos. Kun kosketan teidän kättänne, on kuin tuntisin historian valtimon tykytyksen. — *(Vaitiolo.)* Siunatkaa häntä, herra Kanslianeuvos!

KANSLIANEUVOS

Jumala sinu hyve poikkueni siunatkon!

RVA AKKOLA

Poikani! Kuuletko, Johannes, hän sanoo: poikani! — Ottakaa hänet omaksi pojaksenne, her-ra Kanslianeuvos, ottakaa!

KANSLIANEUVOS

(irroittautuen).

Kuinkka? Ottopoikka!

RVA AKKOLA

Te saatte hänet. Minä luovutan hänet teille. Minä uhraudun.

KANSLIANEUVOS

Hyve rouva...

RVA AKKOLA

Ei, te ette voi estää minua uhrautumasta, niin katkeraa, niin sydäntäviiltävää kuin minulle onkin kadottaa hänet. — Ottakaa hänet! Kasvat-takaa hänet kansalle ja isänmaalle!

KANSLIANEUVOS

(hiukan hämillään).

Hyve rouva, minulla on kaksi poikka jo.

RVA AKKOLA

Ottakaa hänet siis teidän henkiseksi opetuslapsuksenne! Te näette, kuinka hän jo nyt teitä kunnioittaa ja rakastaa.

KANSLIANEUVOS

Hänkkiseksi? Se voisi keyde peinse. — Mutta nein ekki? Mine en tiette viele, onkko hen kala vai linttu.

RVA AKKOLA

Tarun prinssi hän on, voitteko sitä epäillä? Ettekö näe, kuinka korkeiden jumalien diadeemi loistaa hänen kulmiltaan?

KANSLIANEUVOS

(levottomana).

Mine en nekke. Mine en nekke mike diadeemi. Mine en nekke mitte. — Sitepaitti minu vaimo ei ole kotona...

RVA AKKOLA

Isabella! Oh, hän on kyllä mielihyvällä antava suostumuksensa tähän teidän perheenne yhtä odottamattomaan kuin kallisarvoiseen lisäykseen.

KANSLIANEUVOS

Hen äi suostu. Hen äi takdo lisete mike pärhe ene. Hen sano, henelle tuotta kyllä murhe jo ottotyter.

RVA AKKOLA

Juuri hänestä minä tahdoin puhua teille. — Hänen kihlauksensa on siis todella purkautunut?

KANSLIANEUVOS

On, sitte pahempi. Ja se ole heppe koko pärhele. Suokka anteksi, hyve rouva: mine en takdo mike ottolapsi ene!

RVA AKKOLA

Jumala itse on lähettänyt minut teidän tyköne. — Missä hän on?

KANSLIANEUVOS

Kuka?

RVA AKKOLA

Tuulikki, teidän tyttärenne?

KANSLIANEUVOS

(osoittaen vasemmalle).

Hen itke toolla. Lohduttaka, jos voitte hente. Mutta mine en takdo mike ottopoikka. — Ottaka itte, hyve rouva!

RVA AKKOLA

Minä? Mitä te ajattelette, herra Kanslianeuvos? Onhan hän vain ystävä, vain nuorempi veli minulle...

KANSLIANEUUVOS

Te voissi olla eitti henelle.

RVA AKKOLA

(luoden silmänsä alas).

Herra Kanslianeuvos! Minulla ei ole lasta. Minä en osaisi olla äiti hänelle.

KANSLIANEUUVOS

Mees teille kuitenkin on. Teille piteisi olla lapsi. Miksi te ette hankki lapsi, hyve rouva?

RVA AKKOLA

(aivan ujostuneena).

Herra Kanslianeuvos! Minä olen kokonaan uhrautunut kansan asialle.

KANSLIANEUUVOS

Hyve. Oikken hyve. Mutta teitten piteisi myöskin uhratua meehellene. — Pärhe on yhteiskunnan pärustus. Ja lapseton pärhe-eleme äi ole mikke pärhe-elemel

RVA AKKOLA

Sen onnen on taivas evännyt minulta. Mutta se on antanut minulle toisen, suuremman onnen: synnyttää kuolemattomia lapsia maailmaan.

KANSLIANEUVOS

Kuolematto —? Ah, te tarkoitta hängelisesti . . .

RVA AKKOLA

(painaen sydäntään).

Niin juuri, kirjoja, minun henkisiä lapsiani, jotka polttavat täällä poveni alla. Herra Kanslianeuvos! Tämä äitiys estää minua muiden naisten suloista kohtaloa kadehtimasta.

KANSLIANEUVOS

Ja myöskin pitemeste ottolapsi?

RVA AKKOLA

Myöskin siitä, herra Kanslianeuvos. Te ymmärrätte: minun on täytynyt kokonaan elämäntehtävälleni uhrautua.

KANSLIANEUVOS

Mine ymmerte. Mutta myösken mine en takdo mike ottolapsi. Äikke minu vaimo takdo. Äi hängellinen äikke ruumilinen.

RVA AKKOLA
(*ratkaisevalla dänellä*).

Ottakaa siis vävy!

KANSLIANEUVOS

Vevy? Mine otta vevy, mutta vevy äi tule.
Te tiette, he purkka naimiskauppa.

RVA AKKOLA

Se oli kenties katselmuksen viittaus teille.
Kuka puhuu enää teidän entisestä vävystäanne?
Kuka puhuu enää teidän ottotyttärenne puretus-
ta kihlauksesta?

KANSLIANEUVOS

Mine luule, koko mailma puhu siitte. — Mutta
miste vevyste, miste kihlauksesta te, hyve rouva,
puhu sitten?

RVA AKKOLA
(*voitonvarmasti*).

Uudesta. Onnellisemmasta.

KANSLIANEUVOS

Hängelisestä? — Te keytte aina kuvakeeli.

RVA AKKOLA

Tällä kertaa minä puhun teidän todellisesta, tulevasta vävystä.

KANSLIANEUVO

Mike se on? Minulla äi ole miken uusi vevy.

RVA AKKOLA

On, teillä on, herra Kanslianeuvos. Taivas on teille hänet tässä raskaassa koettelemuksessanne lähettänyt.

KANSLIANEUVO

Taivas? Mine en, heppe kyllä, ole pyytynyt sen appu temen asian peele.

RVA AKKOLA

Se on kuitenkin kuullut teidän sydämenne salaisen toivotuksen. — Olkaa hyvässä turvassa, herra Kanslianeuvos! Teillä on vävy, suuri vävy, joka kunnian kuninkaana on astuva teidän perheeseen.

KANSLIANEUVO

Kunnian kuninkahana? — Kuka hen on? Misse hen on? Ja miken nimen nimi on, tuon onnellöyökköisen?

RVA AKKOLA
(majesteetillisesti).

Hän on tässä. Ja hänen nimensä on Johannes Kointähti.

KANSLIANEUVOS

Kuinkka? Hen? Hära Kointekti? — (Häm-mästyneenä.) Esken lapsi, nyt vevy talon.

RVA AKKOLA

Lapsi tai vävy, sehän ei muuttane asiaa. — Katsokaa, kuinka hän punastuu! Katsokaa, kuinka kaino ja turmeltumaton hän on!

KANSLIANEUVOS

Mine katto. Ja hen rakasta Tuulikki?

RVA AKKOLA

Voitteko epäillä sitä? Hän on ihannoiva, hän on ikuistava, hän on henkensä korkeuksiin kottottava hänet, — niin, tietysti, sitten kuin hän ensin saa nähdä tyttärenne.

KANSLIANEUVOS

Kuinkka? He äivät ole vielä tappanut tois-sian?

RVA AKKOLA

(innokkaasti).

Tavanneet? Mitä te ajattelette? Ilman teidän suostumustanne? — Mutta hän palaa halusta tutustua . . .

KANSLIANEUVOS

Jaa, tuttustuka, tuttustuka! — (*Kätensä ojentaen.*) Mine teytty nyt menne. Mine en voi oikken hyvin. Mine en ole vielä tehnyt minu aamupromenadi.

RVA AKKOLA

Tehkää se, herra Kanslianeuvos, tehkää! Älkää suinkaan antako meidän häiritä itseänne. Teidän kallis terveytenne . . .

KANSLIANEUVOS

Nin, minu tarveys ei salli mike meelenliikutus nein aamupeive. Leekkeri on keeltenyt sen. Ja nyt mine ole valvonut kokko yö!

RVA AKKOLA

Mitä te ajattelette? Koko yön? — Johannes, sinä kuulet. Hän on sankari. Hän on taistelut taistelunsa.

KANSLIANEUVOS

(hermostuneena).

Nekkemin, hyve rouva, nekkemin. Toivon, että vaimoni on pian oleva kottona.

RVA AKKOLA

Näkemiin, herra Kanslianeuvos. — *(Pitää kädestä, katsoo silmiin häntä.)* Eikö totta? Me kaksi ymmärrämme toisemme täydellisesti.

KANSLIANEUVOS

Paljo makdolist, hyve rouva. — Hyvesti myös teille, hära Kointekti. Toivon nekkeveni teitte teelle takaisin tullessani.

RVA AKKOLA

Hän kiittää ja kumartaa.

KANSLIANEUVOS

(taputtaa olalle häntä).

Hen äi puhu paljon. Se on hyve märkki meelen syvydeste. — *(Nyykäyttäen päättään Rva Akkolalle.)* Te puhu henen poolestansa.

(Menee oikeanpuolisesta takaovesta. Rva Akkola rientää Kointähteä syleilemään.)

RVA AKKOLA

Kuulitko, kuinka ystävällinen hän oli minulle? Ja huomasiitko, miten hellästi ja isällisesti hän jo sinua kohtelee? — Nyt minä kutsun tänne Tuulikin. Saatpa nähdä, kuinka te tulette toisistanne pitämään.

(Menee ovelle vasemmalla ja koputtaa. Kointähti aina yhtä passiivisena etualalla oikealla.)

TUULIKKI

(sisältä).

Sisään!

RVA AKKOLA

Se olen minä, rouva Akkola. Pyytäisin Tuulikkea, kaunotukkaa, tulemaan hetkeksi tänne. — *(Tuulikki tulee itkenein silmin.)* Rakas Tuulikki!

(Karkaa hänen kaulaansa, syleilee ja suutelee häntä.)

TUULIKKI

Rakas täti!

RVA AKKOLA

(itkien).

Me kaksi ymmärrämme toisemme täydellisesti — *(Pitkä, nyyhkyttävä vaitiolo.)* Minä tiedän, tiedän kaikki. Sinun ei tarvitse selittää mitään. Tuo kurja mies...

TUULIKKI

Niin. Hän on pettänyt minut.

RVA AKKOLA

Hän' ei ansainnut sinua. — Armas Tuulikki!
Kaikki on siis lopussa teidän kahden välillä?

TUULIKKI

Kaikki. Hän on kyllä pyrkinyt puheilleni...

RVA AKKOLA

(*ankarasti*).

Se irstailija! Hän uskaltaa! — Sinä et tietysti ole ottanut vastaan häntä?

TUULIKKI

En. Mitä tati minusta ajattelee? — Hän kävi jo eilen illalla kerran ja tänä aamuna hän on käynyt kahdesti.

RVA AKKOLA

Mikä häpeämättömyys!

TUULIKKI

Susanna on minun määräyksestäni hänet jo ovelta takaisin käännäyttänyt. — Hän on myöskin koettanut kirjeellisesti minua lähestyä.

RVA AKKOLA

Se kiusaaja! Hän tahtoo vietellä, hän tahtoo houkutella sinut.

TUULIKKI

(*arvokkaasti*).

Minä olen aukaisemattomana hänen kirjeensä takaisin lähettänyt.

RVA AKKOLA

Se oli sinun velvollisuutesi. — Sinä olet sankarillinen luonne. En tule unohtamaan sinua uudessa romaanissani.

TUULIKKI

Kiitos, täti. — Tunnen, että minun pitäisi olla urhoollinen. Ja kuitenkin...

(*Painaa päänsä itkien hänen olkaansa vastaan.*)

RVA AKKOLA

Ja kuitenkin? Mitä, Tuulikki? Sinä voit sanoa kaikki minulle. Suoraan ja peittelemättä kuin omalle äidillesi.

TUULIKKI

Hänelle en minä en voi puhua näistä asioista mitään. — Kuitenkin, jos hän nyt tulisi...

RVA AKKOLA

Nyt? Hän? — Tuulikki! Mitä tahdot sinä sanoa minulle?

TUULIKKI

(häpeilevästi).

En tiedä. Ehkä kuitenkin ottaisin vastaan hänet. — *(Ovikello soi.)* Herra jumala! Siinä hän on *(Peittää kasvonsa käsillään. Tahtoo karata takaisin kamariinsa. Rva Akkola pidättää häntä.)*

RVA AKKOLA

Älä pelkää! Salli minun toimia sinun puolestasi.

SUSANNA

(tulee oikeanpuolisesta takaovesta).

Tuomari Heimonheimo tahtoo tavata neitiä.

RVA AKKOLA

Ei, hän ei ota vastaan ketään. Hän on sairas.

SUSANNA

Minä olen sanonut sen hänelle. Mutta hän tahtoo kuitenkin tulla.

RVA AKKOLA

(kädet puuskassa).

Koettakoon hän vain!

TUULIKKI

Täti!

SUSANNA

Hän pyytää päästä sisälle vain pariaksi minuutiksi. Mitä minä siis saan sanoa hänelle?

RVA AKKOLA

Että hän alköön enään koskaan rohjetko avata tämän talon ovea! — *(Polkee jalkaansa.)* Hänen pitää nyt mennä heti, heti!

SUSANNA

Herra siunatkoon! Menee kait se siitä vähemmälläkin.

(Poistuu. Hetken perästä kiivaita ääniä eteisestä.)

RVA AKKOLA

Se hirviö! Hän tahtoo tunkeutua väkivallalla tänne.

(Rientää eteiseen.)

TUULIKKI

Täti! Täti!

(*Koettaa pidättää häntä. Heittäytyy itkien sohvan-
kulmaan. Hetken perästä Rva Akkola takaisin hengästyneenä.*)

RVA AKKOLA

Hän on poissa. Minä kiskasin oven kiinni hänen nenänsä edestä. — (*Istuu sohvalle Tuulikin viereen.*) Rakas Tuulikki! Minä ymmärrän, että sinun sydämesi vuotaa verta...

TUULIKKI

(*häntä kaulaten.*)

Täti! Sinä olet niin hyvä. Ja hän on niin paha, niin paha. — Ja sentään minä olisin ehkä myöntänyt nuo pari minuuttia hänelle.

RVA AKKOLA

Me olemme heikkoja, me naiset. Mutta juuri siksi meidän tulee tukea toisiamme. — Tuulikki! Nyt tulee sinun avata sydämesi kokonaan minulle.

TUULIKKI

(*nyyhkien.*)

Minulla ei ole ketään muuta ystävää. — Mitä tahdot sinä tietää, täti?

RVA AKKOLA

Kuinka se tapahtui? Milloin se tapahtui? Mitä sinä sanoit? Ja mitä hän sanoi sinulle?

TUULIKKI

Hän? Hän ei ehtinyt sanoa mitään.

RVA AKKOLA

Ei mitään?

TUULIKKI

Hänellä ei ollut aikaa siihen. — Me istuimme sohvalla, hänen kotonaan, eilen iltapäivällä. Aivan kuin tati ja minä nyt tässä.

RVA AKKOLA

Missä sinä istuit? Missä hän istui? — Älä nyt vain unohda mitään!

TUULIKKI

En. Me istuimme ja juttelimme näin. Silloin, aivan sattumalta, loin minä silmäni hänen takkinsa rintapieleen ja näin pitkän, vaalean hiuksen siinä...

RVA AKKOLA

(kauhistuneena).

Taivaan vallat! — Kerro nyt vain kaikki tarkasti ja seikkaperäisesti.

TUULIKKI

Kyllä. — Minä vaikenin äkkiä, hän vaikeni ja katsoi kysyvästi minuun.

RVA AKKOLA

Ja sinä?

TUULIKKI

Minä katsoin häneen ja pidin tuota todistuskappaletta hänen silmiensä edessä.

RVA AKKOLA

Ja hän?

TUULIKKI

Hän hämmästyí. Hän hymyili...

RVA AKKOLA

Hymyili? Hän julkesi hymyillä?

TUULIKKI

Huomasin heti, että hänellä oli paha omatunto. Silloin purskahdin minä itkuun ja juoksin pois. Hän koetti estää...

RVA AKKOLA

Estää? Hän koetti estää? Hän tahtoi tehdä väkivaltaa naiselle?

TUULIKKI

Hän sanoi tahtovansa selittää minulle asian. Mutta minä en tahtonut kuulla hänen selityksiään.

RVA AKKOLA

Siinä teit aivan oikein. Sillä hän olisi turmellut sielusi viattomuuden.

TUULIKKI

Hän seurasi porraskäytävään saakka minua. — Heti kotiin tultuani kerroin minä kaikki vanhemmilleni ja lähetin takaisin hänen kihlansa ja kirjeensä hänelle...

RVA AKKOLA

(suudellen häntä).

Se oli uhri, jonka olit velkapää siveydellesi ja naisellisuudellesi. — Ja sitten tuntui sinusta jo paljon helpommalta, eikö totta?

TUULIKKI

Ei. Ei se helpottanut. Minä melkein kaduin, että olin tehnyt niin.

RVA AKKOLA

Kaduit? Kuinka se on ymmärrettävä?

TUULIKKI

Olisihan minun pitänyt kuulla, mitä hänellä oli puolustukseen sanottavaa. Mutta kun jälleen ajattelin, että hän seisoi tuossa edessäni ja valehtelisi minulle...

RVA AKKOLA

Ole varma siitä, että hän olisi valehdellut. Miehillä on aina tuontapaisissa asioissa tuhat selitystä.

TUULIKKI

(pidättäen itkuaan).

Niin päätin minä jälleen olla taipumaton. — Ja nyt se on lopussa, auttamattomasti lopussa! Eikä tämä haava enää koskaan mene umpeen minun sydämessäni!

(Painaa päänsä itkien hänen olkaansa vasten.)

RVA AKKOLA

Aika on sen parantava. Uusi rakkaus on jäl-

leen ensimmäisen murheesi kummun kukkasilla kaunistava. — (*Nousten.*) Johannes! Tule tänne! Istu hänen vierelleen!

TUULIKKI

(*säpsähtäen.*)

Johannes? Kuka hän on?

(*Kointähti on edellisen aikana istunut kasviryhmän varjossa, selaillut pöydällä olevia albumeja, vilaissut aina välillä salaviihkää Tuulikkiin ja painanut vihdoin pään kätensä varaan uneksien. Nousee nyt neuvottomana.*)

RVA AKKOLA

Ah, enkö ole vielä häntä sinulle esitellyt? — Johannes, Johannes Kointähti, sinun suuri, sinun armas ihailijasi.

TUULIKKI

Hän? Ja hän on istunut koko ajan siellä? Ja hän on kuullut kaikki? — Täti! Näin sinun ei olisi pitänyt minua kohtaan menetellä.

(*Kääntyy pois, on jälleen itkuun purskahtamaisillaan.*)

RVA AKKOLA

(*rauhottaen.*)

Oh, ei hän ole kuullut mitään. Hän on uneksinut. — Rakas Tuulikki, sinä et vielä tunne häntä. Hän elää vain omissa kauneusmaailmoissaan.

TUULIKKI

Voi olla. Mutta kuitenkin...

RVA AKKOLA

Hän runoilee. Hän tekee sonetteja. — Sinä-hän pidät niin paljon runoista, Tuulikki?

TUULIKKI

Kyllä.

RVA AKKOLA

Sinä kuulet, Johannes. Hän pitää jo nyt paljon sinusta. — Ojentakaa kätenne toisillenne. Teidän pitää tulla ystäviksi, hyviksi ystäviksi...

TUULIKKI

(*kainosti*).

Täti!

(*Ojentaa kätensä punehtuen.*)

RVA AKKOLA

Ikuisiksi ystäviksi. — Kas niin! Katsokaa toisianne syvälle silmiin, pitäkää kauan kädestä kiinni toisianne. — (*Kyyneltyvin silmin.*) Te nuoret! Te kevät-esikot!

TUULIKKI

Minä pidän paljon hyvistä runoista. Mutta itse harrastan minä enempi kuvaamataiteita.

RVA AKKOLA

Hänkin harrastaa niitä. Hän piirtää. Hän maalaa. Hän pakottaa kupariin.

TUULIKKI

(*mielenkiinnolla*).

Niinkö? Minä puolestani harjoitan nahkaplastiikkaa.

RVA AKKOLA

Ah! Juuri se on jo kauan ollut hänenkin salainen intohimonsa. — Kuuletko, Johannes? Hän harjoittaa nahkaplastiikkaa!

TUULIKKI

Niin. Mutta enimmäen minä kuitenkin pidän musiikista.

RVA AKKOLA

(*innostuksella*).

Musiikista? — Kuuletko, Johannes? Tuulikki pitää musiikista! Mikä onni! Kuinka te kaksi sovitte hyvin toisillenne!

TUULIKKI

Pitääkö herra Kointähti myös musiikista?

RVA AKKOLA

Se on hänen sielunsa, se on hänen elämänsä!
Hän soittaa, hän laulaa, hän säveltää.

TUULIKKI

Säveltääkö hän? — Täti sanoi äsken, että hän
oli runoilija.

RVA AKKOLA

Hän on kaikkea. Mikään inhimillinen ei ole
vieras hänelle. — Ja hänestä tulee Suomen suur-
mies! Mutta hän kaipaa pehmeää, valkoista nais-
kättä, joka voi ohjata ja taluttaa hänet kunnian
kukkuloille.

TUULIKKI

(viitaten sohvapöydän ääreen).

Ettekö istuisi?

RVA AKKOLA

Johannes! Kuuletko? Hän pyytää istumaan
sinua vierelleen. — *(Istuttaa heidät molemmat soh-
vaan.)* Ja minä kaadan kahvia teille. — Kas
noin! Nyt te istutte kuin omassa kodissanne.

TUULIKKI

Eikö täti istuisi tänne?

(Aikoo jättää paikkansa hänelle.)

RVA AKKOLA

Sinne? Ei, ei. — Tänne matolle minä voin istua. Katsoa kaukaa ja ihailia teidän iloista seurusteluanne.

(Istuu matolle kukkaisryhmän luo. Vaitiolo.)

TUULIKKI

Herra Kointähti tahtoo ehkä lisää leipää?
(Tarjoaa kahvileipää hänelle.)

RVA AKKOLA

(uneksien).

Teitä kahta! Kahta harhailevaa sielua elämän erämaassa, jotka olette toisenne löytäneet. — *(Vaitiolo.)* Johannes, ojenna kannel minulle! Tahdon soittaa sydämeni laulun teille.

TUULIKKI

Täti on liian hyvä.

(Kointähti tekee työtä käskettyä.)

RVA AKKOLA

Kiitos. — *(Ojentaa kätensä hänelle, katsoo häntä silmiin kauan ja merkitsevästi.)* Mene hänen luokseen! Sydämesi morsian istuu ikävässä ja odottaa sinua. — *(Kointähti menee entiselle paikalleen Tuulikin viereen.)* Tuulikki, anna kätesi hänelle...

TUULIKKI

(arasti).

En tiedä, onko se oikein sopivaa.

RVA AKKOLA

Kyllä, kun tätisi sallii sen. — Kas niin! —
(*Vaitiolo.*) Sulkekaa silmänne! Suomen multa
tuoksuu, Suomen soitto helisee.

(*Soittaa. Tuulikki ja Kointähti istuvat käsikkäin,
mutta muuten sangen kaukana toisistaan, kumpikin ko-
vin vaivautuneina ja ujostuneina. — Isabella tulee oi-
keanpuolisesta takaovesta.*)

ISABELLA

Mitä tämä merkitsee?

TUULIKKI

(vetää kätensä pois).

Äiti!

RVA AKKOLA

Isabella, älä häiritse heitä! He rakastavat
toisiaan, he ovat kihloissa.

ISABELLA

Kihloissa! Oletko tullut hulluksi, Tiila? —
(*Menee ja pudistaa häntä.*) Nouse hetipaikalla
ylös! Minä vaadin selitystä tästä kohtauksesta.

RVA AKKOLA

Ystäväni, sinä käytät aina niin karkeata puhetapaa. — (*Panee pois kanteleen ja nousee.*) Etkö voi vähemmällä ymmärtää? — Me olimme niin kaukana todellisuudesta.

ISABELLA

Sen ymmärrän. Mutta se ei ole mikään selitys. — (*Rva Akkola aikoo puhua.*) Eikä minulla sitäpaitsi ole aikaa kunnella sinun selityksiäsi. Naisliiton johtokunta kokoontuu täällä tuossa tuokiossa . . .

RVA AKKOLA

Naisliiton? — Minäkin kuulun siihen. Mutta minä en ole saanut mitään tietoa kokouksesta.

ISABELLA

Tulen juuri kotoasi, johon olen jättänyt sanan siitä. — Liiton puheenjohtajana tahdon lojaalisesti kuulustaa teidän mielipidettänne, ennen kuin teen lopullisen päätökseni Tuulikin kihlauksesta.

TUULIKKI

Kuinka? Päätetäänkö täällä minun kihlauksestani?

ISABELLA

(ankarasti).

Luonnollisesti. Ethän toki uskone, että sinä yksin voisit solmia ja purkaa sydämesi asioita? — Asia koskee koko naissukukuntaa.

RVA AKKOLA

Mutta hänhän on jo kihloissa. Enkö sanonut sinulle? Johannes, Johannes Kointähti on oleva hänen autuutensa.

TUULIKKI

Täti!

ISABELLA

(ylenkatseellisesti).

Tuoko? — Kukin asia on kerrallaan ratkaistava, ja minä puhun hänen oikeasta kihlauksestaan, kihlauksesta tuomari Heimonheimon kanssa.

TUULIKKI

Se asia on selvillä jo. Se on purettu.

ISABELLA

Hiljaa! Sinä et tiedä mitään. Etkä ymmärrä mitään. — Mene huoneeseesi!

TUULIKKI
(*nuhtelevasti*).

Äiti!

ISABELLA

Kiitä jumalaasi, että sinulla on äiti, joka se-
kä voi että tahtoo toimia sinun puolestasi. Me-
nel — (*Tuulikki menee.*) Ja tuota nuorta herraa
me emme myöskään tarvitse täällä.

RVA AKKOLA

Oh, anna hänen olla! Näethän, että loukkaat
häntä. Eihän hän ole mikään herra, hän on
lapsi, hän on melkein kuin nainen vielä.

ISABELLA
(*uhkaavasti*).

Mutta hänestä voi vielä tulla mies.

RVA AKKOLA

Mitä vielä! Ei hänestä koskaan miestä tule
— sellaista miestä tarkoitan, jota sinä pelkääät.
Hän on niin hieno, hän on niin tunteellinen...

ISABELLA

Suoraan sanoen: puolimiehetkin, kaikki, joissa
on vain murto-osakin miestä, ovat mielestäni
enemmän tai vähemmän vihattavia.

RVA AKKOLA

Hänen suhteensa sinä erehdyt kokonaan. Hän on melkein kuin minun oma mieheni...

ISABELLA

(hymyillen).

Hänet sinä olet todellakin mallikelpoisesti ke-syttänyt. — (*Tullen taas vakavaksi.*) Palvelukset, joita omalla olennollasi olet tehnyt Suomen nais-asialle, ovat suuret, hyvin suuret.

RVA AKKOLA

Kuinka olen kiitollinen tuosta tunnustukses-tasi! — (*Syöksyy hänen kaulaansa, syleilee ja suu-telee häntä.*) Me kaksi ymmärrämme täydellisesti toisemme.

ISABELLA

Me kaksi kyllä. Mutta tuo kolmas...

RVA AKKOLA

Hän on niin kiltti. Luota minuun! Hän ei ole häiritsevä meidän kokoustamme.

ISABELLA

(*vilkaisten vielä kerran Kointähteen.*)

Olkoon menneeksi! Hän näyttää todellakin sangen vaarattomalta. — Mutta ennen kokouksen

alkua tahdon näyttää, sinulle uuden housuhameeni . . .

R V A A K K O L A

Housuhameen! — (*Haaveellisesti.*) Johannes, kuuletko, hänellä on housuhame!

I S A B E L L A

Olen päättänyt siinä tänäpäivänä teille ensi kerran esiintyä.

R V A A K K O L A

(*innostuneena.*)

Kuinka ihanaa!

I S A B E L L A

Menkäämme! — Luonnollisesti se on vain pikkuseikka naisvapautuksen vaivaloisella polulla, mutta sen vertauskuvaallinen merkitys voi kuitenkin olla arvaamaton.

R V A A K K O L A

Tietysti, rakas Isabella, tietysti. — Tule, Johannes! Me saamme nähdä hänen housuhameensa!
(*Kaikki pois oikealle.*)

Esirippu.

KOLMAS NÄYTÖS.

Kanslianeuvos Puntarpää tulee oikeanpuolisesta takaovesta. Hänen jäljessään Professori Hyypiö, Senaattori Salkkunen ja Parooni Elohiiri.

KANSLIANEUUVOS

Hyve, ette tappasin teidet, rakkat ysteveni. Te tiette jo, mitä omituista minu ortten alla on tappahtunut.

ELOHIIRI

Sen pahempi, rakas veli. Me tiedämme sen.

KANSLIANEUUVOS

Nyt tahdo mine kysy teilte: mite sano poolue, mite sano yliopisto ja korkkea hallitus siite?

HYYP IÖ

(huolestuneena).

Asia on todellakin vakava, hyvä veli. Ja voin vakuuttaa, että se akateemisissa piireissä, jo veljen virka-arvonkin takia, on herättänyt mitä kiu-sallisinta huomiota.

KANSLIANEUVOS

Voin ymmärtte, voin ymmärtte. Ottotyttereni tosin äi ole ylioppilas, vaan kuitenkin se todista huono hänkki nuorisossa. — Ja esivaltta?

SALKKUNEN

Mitä Hänen Majesteettinsa neuvon-antajiin tulee, oli asia meillä virkaveljien kesken kyseenalaisena juuri tänään aamupäivällä, ja me tulimme siihen yksimieliseen päätökseen, että veljen ja maan edun ja yhteisen hyvän takia, olisi otettava harkitakseen, missä määrin olisi syytä ryhtyä toimenpiteisiin...

KANSLIANEUVOS

Mine harkitte. Minu on syyte. Mutta mine en voi rykdy toimenpiteisiin. Mine en ole miken auktoriteetti naimiskaupan alalla. — Ja poolue?

ELOHIIRI

(vilkkaasti).

Puolueen kannalta asia on aivan selvä. Skandaali on vältettävä, kihlaus jälleen solmittava. Snellman sanoo...

KANSLIANEUVOS

Kaikki kunnia hänen valttioviisaalle toiminnalleen, mutta emmekö voisi nyt tessé jette henet. Mikä on veljen oma meelipitemys?

ELOHIIRI

Se on nopeasti selitetty. Ellei nuori pari sovi hyvällä, on heidät pakotettava siihen pahalla. *Tertium non datur*: ei ole mitään kolmatta mahdollisuutta olemassa.

KANSLIANEUVOS

Hyve veli hakka aina miekan kanssa gordilainen solmu. — (*Ovikello soi.*) Mutta meite heiriten teelle. Menemme minu hoonesen.

(*Ovat seisoneet keskilattialla, aikovat mennä vasemmanpuolisesta takaovesta. Samalla tulee sisälle oikeanpuolisesta takaovesta Hilja Vadelma, Susannan ohjaamana.*)

SUSANNA

Rouva on huoneessaan. (*Menee.*)

VADELMA

Anteeksi, hyvät herrat. — (*Yleinen tervehtiminen.*) Anteeksi, herra Kanslianeuvos! Nimeni on Vadelma, neiti Hilja Vadelma. Tulen Valkonauhahan puolesta...

KANSLIANEUVOS

»Valkkonauha»? Se ole joku raittiuden liitto?

VADELMA

Eipä suinkaan, herra Kanslianeuvos, vaan siveyden liitto langenneita naisia varten.

KANSLIANEUVOS

(hiukan peräytyen).

Te kuulu siihen? Te myös langetutettu nainen?

VADELMA

Minä toimin langenneiden naisten hyväksi. Minä vaikutan kansan keskuudessa.

KANSLIANEUVOS

Te rakasta kansa? Te uhratu? Mine ymmertte. — *(Ojentaa kätensä hänelle.)* Se ole kaunis asia, näytti Valimo.

VADELMA

Vadelma, pyydän.

KANSLIANEUVOS

Antteksi. Mille mine voin olla alammainen teille?

V A D E L M A

Kysymys on teidän tyttärestänne, oikeammin teidän ottotyttärestänne...

K A N S L I A N E U V O S

Nin, mitä heneste?

V A D E L M A

Tietoomme on tullut, että hän viime aikoina olisi joutunut ikäänkuin harhateille. Onhan se totta, herra Kanslianeuvos?

K A N S L I A N E U V O S

Tjah, tavallan, se on hyvinkin totta. Hen äi rakasta kanssa. Hen ei uhratu, hen äi vaikutta langetettujen naisten etten.

(Ovikello soi. Tulee sisälle oikeanpuolisesta takaovesta Hellä Sinisalo, Susannan ohjaamana, jään oikelle taka-alalle. Kukaan ei huomaa häntä.)

S U S A N N A

Rouva on huoneessaan. *(Menee.)*

V A D E L M A

(juhlallisesti).

Hän on itse langennut nainen, herra Kanslianeuvos.

SINISALO

Anteeksi . . .

KANSLIANEUVOS

Tavallaan, epeilemette. Riippu siitte, kuinkka korkkealle asetta ihanne.

VADELMA

Ihanne on asetettava Jumalan valta-istuimen läheisyyteen. Ja juuri siksi me tulemme tarjomaan hänelle rauhallista tyyssijaa, lujan, lempeän ja jumalaapelkääväisen katsannon alla.

KANSLIANEUVOS

(hämmästyneenä).

Tyyssija? Henelle?

VADELMA

Me ymmärrämme varsin hyvin, ettei herra Kanslianeuvos jo perheensä kunniankaan vuoksi voi pitää häntä kauemmin kattonsa alla.

KANSLIANEUVOS

Enkkö? — Te tarkoittaa?

V A D E L M A

Tarkoitin ainoastaan hänen parastaan. — Ja siksi, ettei hän joutuisi kadulle ja lankeaisi kukaties vielä suurempaan kurjuuteen...

K A N S L I A N E U V O S

Hen on kadulta, hen on kurjudesta, se on totta. Mutta nyt henelle on katto, hyve näitti Sudelma...

S I N I S A L O

(aina yhtä arasti).

Anteeksi...

V A D E L M A

Vadelma, pyydän. — Teidän on myös muistettava, herra Kanslianeuvos, että olette suuressa edesvastuussa hänestä ja hänen kuolemattomasta sielustaan.

K A N S L I A N E U V O S

Mine muista. Mine vasta henet. Mite te takdo? — Henen sjeelu Härra hoittakon!

V A D E L M A

Tahdon ainoastaan, että herra Kanslianeuvos ottaisi huomioon eräitä näkökohtia...

KANSLIANEUVOS
(*nyt jo aivan tulistuneena*).

Mitē pärkkele mine otta hoomion, jos äi ne-
kökokta! — Henen kasvattaminen saatta olla lai-
minlyötty . . .

V A D E L M A

Siinäpä se, herra Kanslianeuvos. Teillä ei
ole aikaa siihen, eikä se myöskään sovi teille.
Me sitävastoin . . .

KANSLIANEUVOS

Sovi? Te puhu soppivaisuus? Mine sano, te
tule tuikki soppimattoman äkdotuksen kanssa . . .

SINISALO

Anteeksi . . .

V A D E L M A

Herra Kanslianeuvos! Teemme sen parhaas-
sa tarkoituksessa.

KANSLIANEUVOS
(*polkien jalkaansa*).

Mine antta palttu, mine antta potkupallo tei-
den tärkkoitus! — Kuinkka? Te takdo sulkke mi-
nu tyter pinhuusi . . .?

VADELMA

Herra Kanslianeuvos...

KANSLIANEUUVOS

Te ole heppemetön ihminen! Te blameera minu pärhe, te skandaliseera kokko minu sukukunta.

VADELMA

Pyydän herra Kanslianeuvosta muistamaan...

KANSLIANEUUVOS

Mine muista. Mine muista kaikki, mite mine takdo! Mine en ole veele mike vanhuden höpperö.

VADELMA

(loukkautuneena).

Jos te ymmärrätte näin väärin minut, herra Kanslianeuvos...

KANSLIANEUUVOS

Mine ymmertte oikken! Luuleko te hullu minu? — Kuka te ole? Kuinkka te uskalta? Mite te teke teelle, näitti Sulitelma?

VADELMA

Vadelma, pyydän. — Siinä tapauksessa minulla todellakaan ei ole täällä mitään tekemistä.

KANSLIANEUVOS

(jyrkästi).

Äi! Menkke pois! Menkke sinne, misse pip-puri ja inkiveeri kasva.

VADELMA

Minä menen. Mutta minä tulen takaisin, niin totta kuin Jumala on teidän kovan sydämenne pehmittävä.

KANSLIANEUVOS

Menkke! Elkkke tulko! — Te kiihoitta, te tulistutta minu...

(Tahtoo omin korkein käsin ohjata hänet ulos. Hyypiö, Salkkunen ja Elohiiri, jotka sillä aikaa ovat seisoneet vasemmalla, osaksi jutellen keskenään, osaksi seuraten edellistä kohtausta, pidättävät häntä.)

VADELMA

Ah!

(Horjahtaa. Ovikello on soinnut, Efraim Koppelo Susannan saattamana ovelle ilmestynyt. Hellä Sini-salo edelleenkin arkana ja pelokkaana toisessa ovi-pielessä.)

KOPPELO

Hyvä neitil — (Susannalle.) Vettä!

(Tukee Vadelmaa, joka kaatuu taapäin hänen

syliinsä. Hellä Sinisalo ottaa säikähtyneenä askeleen eteenpäin.)

KANSLIANEUUVOS

(Koppeloä osoittaen).

No, nyt tule tukthuusi!

SINISALO

Anteeksi, herra Kanslianeuvos...

KANSLIANEUUVOS

(tuimasti).

No, kuka te ole? Mite te takdo? — Ah, anteeksi, onhan se näitti Sinisalo!

(Tervehtii kohteliaasti.)

SINISALO

Tahdoin ainoastaan pyytää, etteivät herrat antaisi häiritä itseään....

KANSLIANEUUVOS

Emme suinkkan, emme suinkkan. — Te etsi Isabella?

SINISALO

Olen juuri menossa hänen huoneesensa. — Anteeksi...

(Pujahtaa ujostuneena oikealle.)

KANSLIANEUVOS

(katsoo hänen jälkeensä).

Kovin blyygi fruntimmeri. — *(Kääntyen Vadelmaan päin, jonka Koppelo sillä aikaa on saatanut istumaan.)* Ja tuo toinen tuikki frekki! — No, kuoleko hen?

KOPPELO

Hän aukaisee juuri silmänsä. — *(Susanna on tuonut vettä hänelle.)* Voitteko paremmin?

VADELMA

Kiitos, Pastori. — *(Tarttuu innokkaasti hänen käteensä.)* Pelastajani! — *(Osoittaa Kanslianeuvosta.)* Mutta sanokaa tuolle miehelle, joka tahtoi tappaa minut...

KANSLIANEUVOS

Kuulkka, kuulkka peelle! Nyt hen syytte minua hängen rikoksesta.

VADELMA

(nousten).

Sanokaa hänelle, että minä en kuitenkaan poistu hänen talostaan, ennen kuin olen kuullut hänen vaimonsa mielipiteen asiasta.

KANSLIANEUVOS

Mike nainen!

VADELMA

Pyydän, herra Pastori, ojentakaa käsivartenne minulle ja saattakaa minut rouvan huoneeseen. Sillä siellä tämän talon ohjat ovat.

KANSLIANEUVOS

(kääntyen herrojen puoleen).

Mike temperamentti! — *(Vadelmalle.)* Menkke siis sinne! Te teke minu rosenrasande, näitti Vatupassi.

VADELMA

Vadelma, pyydän. — Sulkeudun suosioonne, hyvät herrat.

(Poistuu Koppelon saattamana oikealle. Kanslianeuvos vaipuu istumaan läöpästyneenä.)

KANSLIANEUVOS

Te neke, hyvät härät. Äi mike järjestys, äi mike auktoriteetti ene. — *(Pitäen päästään.)* Maa- ilma on mullin mallin, Europpa ylesalaisin.

HYYPİÖ

Ymmärrän täydellisesti veljen prekäärin situatsionin.

KANSLIANEUUVOS

(ojentaa kätensä hänelle).

Eikkö totta? Minu situatsioni on kärrassan kamala. — *(Ojentaa toisen kätensä Elohiirelle.)* Hyvet ystevet! Koettaka ymmertte...

ELOHIIRI

Juuri murheessa ja vastoinikäymisessä tunnetaan miehen karaktääri. Snellman sanoo...

KANSLIANEUUVOS

Nin, nin, hyve, ette hen sano. — *(Salkkuselle.)* Ja sine? Sine et sano mittin, velikultta?

SALKKUNEN

(syvämietteisenä).

Ajattelen juuri, olisiko ehkä syytä ottaa harakitakseen, missä määrin olisi tarpeenvaativaa...

KANSLIANEUUVOS

Hyve, hyve. Mutta etkö voissi temen ankkanen asioittentilan edesse kärran jette tuo kuri-aalikeeli?

S A L K K U N E N

... missä määrin olisi tarpeenvaativaa, sanon, kun ja koska meitä täällä alituisesti häiritään, asettaa keskustelun alaiseksi siirtyminen veljen huoneeseen.

K A N S L I A N E U V O S

(ojentaa kätensä hänelle).

Oikken! — Mine mene vain ensin ja anta kesky palkkapiiale, etten otta vastan nin kerpes-
teken. — *(Menee taustaan, törmää yhteen pastori Koppelon kanssa, joka syöksyy päistikkaa oikealta.)*
Ai, antteksi!

K O P P E L O

Herra Kanslianeuvos!

K A N S L I A N E U V O S

Jaa, hyve peive, hyve peive, hära Pastori. Emmehen ole veele edes oikken tervehtänyt toinen toissen.

(Puristaa hänen kättään sydämellisesti.)

K O P P E L O

Hyvää päivää...

KANSLIANEUVOS

Te neke: teelle on hiukkan levotontta. Mutta mille mine voi palvella hära Pastori?

KOPPELO

Tulen oikeastaan sen suuren onnettomuuden johdosta . . .

KANSLIANEUVOS

(raappaisten korvallistaan).

Nin, hen purkka kihlaus. Mine arvan. Te takdo korrektsionianstaltti henet?

KOPPELO

Tarkoitukseni oli kääntää tämä onnettomuus teidän ja teidän kanssa-ihmistenne siunaukseksi. — *(Osoittaa oikealle.)* Mutta sen jälkeen, mitä olen nähnyt tuolla toisessa huoneessa, tohtinen tuskin toivoa . . .

KANSLIANEUVOS

Nin? Mite sielle tappahtu?

KOPPELO

Herra Kanslianeuvos! Minä luulin tulevani kristilliseen kotiin, mutta minä huomaan joutu-

neeni paikkaan, missä... taikka toisin sanoen, jossa...

KANSLIANEUVOS

Puhukka! Puhukka aivan pelvotta, hära Pastori!

KOPPELO

(rykäisten).

Siis teidän luvallanne, herra Kanslianeuvos! — Hyvät herrat! Rakkaat sanankuulijani! Te tiedätte, että minä jo varhaisesta nuoruudestani, kansan parasta harrastaen, sen kansan, jota tulee vasta oikein tuntemaan vankilan hiljaisissa komeroissa, olen viime vuosina erikoisesti uhrautunut...

KANSLIANEUVOS

Mine tiettee. Te rakasta kansa, te uhratu. Mutta mine en kesite, mike logikallinen ykteys...

KOPPELO

... olen viime vuosina erikoisesti uhrautunut »Kristillisen työväen» asialle. Mutta tänä aikana, jolloin ruumiit lähtevät haudoistaan ja epäsiiveellinen kirjallisuus katkaisee kääriliinansa, tänä aikana, sanon, jolloin tiede näyttää häpynsä ja taide alastomuutensa...

KANSLIANEUVOS

Sht! Sht! — (*Osoittaa oikealle.*) Sielle on vai-
moveki.

KOPPELO

(*antamatta häiritä itseään.*)

... tänä aikana, sanon, jolloin ihmis-intohi-
mot riehuvat hurjemmin kuin on Rooman ja
Greekin pakanallisen mädätyksen ajoilta asti ta-
pahtunut, jolloin Antikristus nousee ja Baabelin
portto istuu kunnian kukkulalla...

KANSLIANEUVOS

Kaikki, mite te sano, on totinen totuus. Mut-
ta eikö hära Pastori voissi puhu hiljempi eeni?

KOPPELO

... tänä aikana, sanon, jolloin Herran temp-
pelit seisovat tyhjinä, mutta Perkeleen temppelit,
teatterit, konsertit ja kaikkinaiset varieteet, kihi-
sevät täynnä hänen laulavia, tanssivia ja mässää-
viä palvelijoitaan, jolloin maa ei riitä enää ih-
misten synneille, vaan he astuvat ilmalaivoihin
ja aeronautteihin...

KANSLIANEUVOS

Oikken, aivan oikken, hära Pastori. Mine
poolestani ole myös automobillien ankkara vas-

tustaja, jo niiden kiirellisyyden tekden, sille se sotti vasten koko Soomen kanssan peräsynttyinen luonnonlaattu.

KOPPELO

(jylisevällä äänellä).

... tänä aikana on luonnollista, että keksitään myös se kauhistus Jumalalle ja iljetys ihmisille, jota housuhameeksi sanotaan. Hyvät herrat! Sillä mitä on housuhame? Eikö se ole epäsikiö miehestä ja naisesta, sukurutsa Herran hengestä ja Saatanan salavuoteudesta ...?

KANSLIANEUUVOS

Hilja, hilja, hyve Pastori! Mine pelkke, te härättä kuollet haudoistan.

KOPPELO

Herra Kanslianeuvos! Sen kauhistuksen minä olen nähnyt teidän talossanne, tässä talossa, jossa olisin sen kaikkein viimeksi uskonut näkeväni.

KANSLIANEUUVOS

Kuinkka? Olissiko minu vaimo, Issabella ...?

K O P P E L O

(musertavalla äänellä).

Myöskin kuningas Ahabilla oli vaimo, mutta koirat repelivät hänet kuoliaaksi. — Herra Kanslianeuvos! Nähdessäni teidän vihityn vaimonne kantavan tuota vaatekappaletta, jonka nimeäkin jo kristityn kieli säikkyi lausumasta, minä en ihmetellyt enää ajan hurjuutta ja tapojen turmelusta: minä surkuttelin. Minä surkuttelin teitä, herra Kanslianeuvos...

K A N S L I A N E U V O S

Hära Jumala! Hära Jumala! Te puhu nin kaunisti, ette minunkin paatutettu syden ailakta.

(Pyyhkii kyyneleitään.)

K O P P E L O

Minä surkuttelin häntä, jonka pääksi Jumala on teidät asettanut, minä surkuttelin heitä, jotka seisoivat tuon tuskallisen ja ennenkuulumattoman tapauksen todistajina. Myöskin teitä minä surkuttelin, hyvät herrat, jotka itse olette kristillisen aviosäädyn jäseniä ja joita sama onnettomuus voi kohdata kuin varas yöllä tai pitkäisen tuli, joka idästä leimahtaa. — *(Myöskin Hyypiö, Salkunen ja Elohiiri näyttävät varsin vakavilta ja liikutetuilta.)* Mutta enin surkuttelin minä niitä aiteja, jotka vielä siveydessä synnyttävät, ja viat-

tomia lapsia, jotka Jumalan tahdosta ovat pakotetut tämän murheen, piinan ja kadotuksen laakson läpi vaeltamaan.

KANSLIANEUVO S

Te puhu nektar ja ambrosia. Kullankukkanen istu teiden huulen peelle. — Sallika minu syileille teitte!

KOPPELO

(itsekin liikutettuna).

Herra Kanslianeuvos!

(Syleilevät. Myöskin muut herrat kiittävät Koppeloä. Oikealta taka-alalta laulua ja soitonrämpytystä.)

SUSANNA

(laulaa).

Kyll' vanha vainojamme
on julma, voimakas,
vaan juoniansa pelkää
ei ristin sotilas,
kas, veren, tulen kautta
maailma voitetaan . . .

KOPPELO

Mitä se on? Joku vähämielinen?

KANSLIANEUVOS

Antteksi. Hen on hyve piikka, mutta henen valtakunta äi ole teste mailmasta. — (*Menee taustaan ja palajaa heti. Laulu lakkaa.*) Istuka, härrä Pastori, istuka! Ettehän seisso nyt saarnastoolissa.

KOPPELO

Kiitän, mutta minulla ei ole aikaa.

KANSLIANEUVOS

Nin, se ole totta, teille oli joku asja.

KOPPELO

(*jälleen saarnanuotilla*).

Herra Kanslianeuvos! Ajattelin, että tämä kova koettelemus, jonka Herra kaikkihyvyydessään on teille lähettänyt...

KANSLIANEUVOS

Housuhame?

KOPPELO

Tarkoitin tyttärenne onnettomuutta: ... olisi kenties voinut olla omiaan muokkaamaan teidän sydämessänne sopivan maaperän...

KANSLIANEUVOS

(kuivasti).

Jaa, kiittos, hära Pastori, kiittos. Te muokka maapere, te kyntte Härän peltto. — *(Ojentaa kä-tensä hänelle.)* Olikko jotakin muutta?

KOPPELO

Kyllä. Eräs lista.

(Kaivaa sen taskustaan ja ojentaa Kanslianeu-vokselle.)

KANSLIANEUVOS

(kulmakarvojaan kohottaen).

Lista?

KOPPELO

Erästä puolueemme hyväatekeväistä tarkoitus-ta varten, taikka tarkemmin sanoen, avustuksesta erään turvakodin hyväksi, jonka hoitajatar on neiti Hilja Vadelma...

KANSLIANEUVOS

Hen? Näitti Hattelma? — *(Ojentaa listan ta-kaisin.)* Mine äi märkitte.

KOPPELO

Kuinka?

KANSLIANEUVOS

Hen on kiihoittanut minu pulssi nein aamupeivelle. Hen on tehnyt ikivamma minulle. — *(Päättävästi.)* Äi, mine äi kirjotta...

KOPPELO

Herra Kanslianeuvos! Minä toivoin kuitenkin...

KANSLIANEUVOS

(kiinteästi).

Äi! Mine seisso kuin muuripessi siine. — Hen on heppemetön, hen on hirmullinen fruntimmeri...

KOPPELO

Pyydän huomauttaa herra Kanslianeuvokselle, että herra Kanslianeuvos puhuu tulevasta puolisostani...

KANSLIANEUVOS

(ponnahtaen).

Aih! Onkko se makdolinen?

KOPPELO

Kyllä. Asia on tosin vielä salainen, mutta katsoin kuitenkin velvollisuudekseni...

KANSLIANEUVOS

Jaa, luonnollisesti, jaa, luonnollisesti. — (*Voi-
den tuskin tointua hämmästyksestään.*) Velvoitus en-
nen kaikki. — (*Ikäänkuin ei olisi vieläään oikein
omiin korviinsa uskonut.*) Te rakasta, te kaksi? Te
aikko naimiaissin?

KOPPELO

(*säteillen tyytyväisyydestä.*)

Hän on tänä aamuna tunnustanut minulle
rakkautensa.

KANSLIANEUVOS

Onnittelen. Onnittelen kaikkesta sjeelustani
ja meelesteni. — (*Puristaa hänen kättään.*) Jaa,
pata vakkansa... äi, mine tarkoitta: pata katti-
lata... Antteksi, hära pastori, mine kadotta aina
konsepti, kun mine takdo keytte soomen lasku-
sana!

KOPPELO

Vakka kantensa hakee, tahtoo herra Kanslia-
neuvos sanoa arvattavasti?

KANSLIANEUVOS

(*ilahtuneena.*)

Nin, juuri nin. Elkke panko kynttile vakan
alle! — Veele kerran: Gratulor kaikkesta
sydemesteni.

KOPPELO

Kiitän. — (*Muut herrat seuraavat Kanslianeuvoksen esimerkkiä.*) Kiitän. — (*Jälleen Kanslianeuvoksen puoleen kääntyä.*) Toivon, ettei herra Kanslianeuvos tässä tapauksessa ole kieltäytyvä merkitsemästä pientä ropoa meidän turvakotimme, uskallan sanoa, meidän yhteisen turvakotimme hyväksi...

KANSLIANEUUVOS

Äi! Anttaka lista! mine pane likoon pooli omaisuudestani. — (*Kirjoittaa, ojentaa listan takaisin Koppelolle.*) Sillä mees joka osoittaa sellainen kooleman ylönkatsominen, hen ansaitte, ette myllyn kivitys henen kaulan ripustetan...

KOPPELO

(*hämmästyneenä.*)

Myllyn kivi?

KANSLIANEUUVOS

Antteksi, mine sekoitta aina. Mine keytte myös raamattu kuin sika kaurapussi. — Voiton kruunun hen tiettysti ansaitte.

KOPPELO

Kiitän. — (*Tarjoten listaa.*) Ja te, herra Paaroni?

ELOHIIRI

Mielelläni. (*Kirjoittaa.*)

KOPPELO

Kiitän. — Ja te, herra Professori?

HYYPİÖ

Mielelläni. (*Kirjoittaa.*)

KOPPELO

Kiitän. — Ja te, herra Senaattori? Tekään ette epäilemättä ole kieltävä kannatustanne kodilta, joka on rakentuva samoille iankaikkisille kulmakiville kuin kirkko ja valta-istuin?

SALKKUNEN

(*vaivautuneena.*)

Minä olisin kenties voinut toivoa, ettei minun olisi ollut pakko syventyä niihin asianhaaroihin, jotka eräissä tapauksissa voivat tehdä välttämättömäksi harkitsemisen, olisiko minun ehkä kuitenkin annettava välikysellä itseäni tästä ehdotuksesta . . .

KOPPELO

Mutta . . .

S A L K K U N E N

(painokkaasti).

Mutta jos minua siihen suorastaan pakotetaan, en katso voivani kieltäytyä lausumasta, että kristillinen työväenliike, siinä määrin kuin se palvelee kansaa, saattanee epäilemättä olla valmis kansan kannatuksesta, mutta siinä määrin kuin se ei palvele kansaa, joka tässä tapauksessa on sama kuin sen kansallismielinen ajatussuunta... *(Jatkavat keskustelua. Koppelo tekee kiivaita vastaväitteitä. — Sisälle purjehtivat oikealta Isabella, Rva Akkola, Hilja Vadelma, Hellä Sinisalo ynnä heidän vanavedessään Johannes Kointähti. Isabellan housuhame herättää yleistä, mutta kätkeytyä hämmästyä ja uteliaisuutta.)*

I S A B E L L A

Tervetulemaan, hyvät herrat. — *(Juhlallisesti.)* Pyydän teitä läsnäolemaan sen päätöksen julkilukemisessa, jonka Naisliiton johtokunta juuri on antanut eräässä asiassa, mikä meitä kaikkia on tänäpäivänä niin syvästi kuohuttanut.

K A N S L I A N E U V O S

Jaa, kiittos. Tuikki armollista. — *(Isabellalle, kuiskaten, osoittaen hänen housuhamettaan.)* Isabella! Sine teke skandali!

I S A B E L L A

(musertavalla silmäyksellä).

Ja sinun ei tarvitse edes t e h d ä sitä.

KANSLIANEUVOS

Kuinkka?

ISABELLA

Sillä Jumala on tehnyt sen jo sinun puolestasi syntymässä. — (*Kanslianeuvos etääntyy kauhistuneena.*) Ennen kuin kuitenkaan ryhdymme siihen, on minun ehkä muutamain sanoin selvitettävä ne johtavat periaatteet, jotka tässä niinkuin muissakin asioissa ovat ohjanneet liittomme toimintaa. — Pyydän, istukaa, hyvät naiset ja herrat.

(*Herrat istuvat vasemmalle, Rva Akkola ja Kointähti oikealle. Muut sijoittuvat, mikä minnekin, Isabella itse pöydän päähän. Kanslianeuvos pysyttelee epävarmana loitolla hänestä. Koppelo ja Hilja Vadelma vierekkäin taka-alalla.*)

ELOHIIRI

Uskallan kuitenkin huomauttaa ennen kokouksen alkamista, että asia toistaiseksi on tullut hiukan yksipuolisen käsittelyn alaiseksi. Snellman sanoo...

ISABELLA

(*ylenkatseellisesti.*)

.... kaikki, mitä hänellä sanotetaan. — Pyydän, istukaa, herra Parooni!

ELOHIIRI

Mielestäni kuitenkin puolueen hallinto...

ISABELLA

(*kuten edellä*).

... vahvistaa kaikki, mitä me olemme päättäneet. — (*Elohiiri istuu tuhkien tyytymättömänä sielunsa.*) Hyvät naiset ja herrat! Jo Ibsenin Noora aikoinaan...

KANSLIANEUVOS

Se ole kovin vanha juttu. Pittekö nyt aina alkaa synninpaisumuksen ajoilta asti?

ISABELLA

Vaadin hiljaisuutta. — Jo Ibsenin Noora aikoinaan tuli siihen vakaumukseen, että hän oli ensi sijassa ihminen, toisessa sijassa vasta nainen, vaimo ja äiti. Sama vakaumus on syvälle juurtunut myös kaikkien Suomen naisten sydämiin.

KANSLIANEUVOS

(*tehden epätoivoisen liikkeen*).

Raukka issenmaa!

ISABELLA

Niinkuin me jo nyt puhumme äidinkielestä,

samoin tulee nimi »isänmaa» pian »äidinmaaksi» muuttumaan.

SINISALO

Anteeksi, että keskeytän: meidän kouluissamme on jo nyt tapa rukoilla vuoroin »isä meidän» ja »äiti meidän».

ISABELLA

(armollisesti hänelle päättään nyökkäyttäen).

Kuten kuulette, hyvät herrat. — Se onkin aivan luonnollista katsoen siihen kieltämättömään tosiseikkaan, että nainen on perheen oikea pää ja perusta. — *(Hämmästyksen ja tyytymättömyyden merkkejä miespuolisessa kuulijakunnassa.)* Huomaan, ett'eivät kaikki täällä vielä täysin tajua sitä. Asia on pian valaistu esimerkillä. Poistakaa nainen perheestä, ja mitä jää järeille siitä?

KANSLIANEUVOS

Mees ja lapsi.

ISABELLA

Siis sanalla sanoen: ei mitään. — Mutta poistakaa mies perheestä! Muuttuuko mitään? Ei.

KANSLIANEUVOS

(epätoivoisesti).

Mutta kuinkka Härän nimesse sine pärusta pärhe, jos ei sinulla ole mees ollenkan?

ISABELLA

Sen ovat tuhannet naiset käytännössä osoittaneet. — Siksi pitäisikin kaikki lapset oikeastaan äidin mukaan nimitettämän, kuten kuuluukin jo olevan tapana eräillä villikansoilla.

KANSLIANEUVOS

(kuten edellä).

Pärhe on kuitenkin yhteiskunnan päristus. Emmeke me ole miken kerikansa Akka teelle.

ISABELLA

Ellemme ole, tulemme siksi.

KANSLIANEUVOS

Me ole kristityt ihmiset, ja mine sano aina uudestan ja uudestan: tie Soomen suuruten key vain sen lasten uhravaisuden lepi.

KOPPELO

(rykäisten).

Pyydän täydellisesti yhtyä edellisen puhujan mielipiteeseen.

ISABELLA

Pyydän naisena ja puolisona hiljaisuutta. — Uhrautuvaisuus voi olla hyvä, mutta se on mies-

ten asia. Nainen kantaa kalliimman uhrin isänmaalleen, jos hän ylimalkaan ottaa miehen...

V A D E L M A

Ah! (*Kallistuu kohti Koppeloä.*)

I S A B E L L A

... ja luopuu kansansa hyväksi alkuperäisestään viattomuudestaan.

K A N S L I A N E U V O S

Mutta rakkas Issabella! Minke muun hyveksi mees sitten luoppu siite?

I S A B E L L A

Hän tekee sen yksityisestä pyyteestä ja sydämensä pahasta aivoituksesta, jos hän ylimalkaan on koskaan ollut viaton, mikä viattomuus ei missään tapauksessa voi olla naisen viattomuuteen verrattava.

K A N S L I A N E U V O S

(*itsepintaisesti*).

Pärisyntti on kuitenkin pärisyntti...

K O P P E L O

Pyydän täydellisesti yhtyä edellisen puhujan mielipiteeseen.

ISABELLA

(äänensä korottaen).

Pyydän ritarillisempaa käytöstapaa kokouksen miespuolisten jäsenten taholta. — *(Uhkaavasti.)* Onko tarkoituksenne loukata heikompaa sukupuolta?

KANSLIANEUVOS

Äi, Härän nimessä!

(Etääntyy peljästyneenä. — Ovikello soi. Janne Heimonheimo ryntää sisälle oikeanpuolisesta takaovesta, Susannan tarmokkaista estelyistä välittämättä. Tommi kurkistelee heidän takanaan. Kaikki nousevat hämmästyneinä.)

HEIMONHEIMO

Jumalan kiitos! Vihdoin! — Anteeksi, hyvä herrasväki. Tällä kertaa minä en enää kysynyt lupaa.

ISABELLA

(jääkylmästi).

Ette. Se on juuri miesten tapaista. — Pyydän, poistukaa!

HEIMONHEIMO

Rouva Kanslianeuvoksetar! Täytyyhän minun toki saada selittää...

KANSLIANEUVOS

Rakas hära Duumari! Te kuule, te neke si-
tuatsioni. Makdolistä kyllä, te ole viaton...

ISABELLA

(ankarasti).

Kuinka? Sinä puolustat tuota miesriiviötä?

HEIMONHEIMO

Minä vannon.

KANSLIANEUVOS

(taputtaa olalle häntä).

Elkke vannoko! Sattuuhan sellaista. Eikke se
nin koko mailma nein meesten kesken. Mutta
vaimoveki pite hyvin pahana sen.

ISABELLA

Karl Napoleon! Perheesi kunnian vuoksi toi-
von, että osoitat ovelle tuon herran.

HEIMONHEIMO

(rukoilevasti).

Rouva Kanslianeuvoksetar!

ISABELLA

Tuleeko siitä mitään? — Ellet sinä tee sitä,
teen sen minä.

KANSLIANEUVOS

Rakkas Issabella! Ele nyt aina teke skandali!

HEIMONHEIMO

(epätoivoisesti).

Yksi sekunti!

ISABELLA

Susanna! Kutsu talonmies tänne!

KANSLIANEUVOS

Hen on anarkisti. Hen ampu browninkirevolin kanssa. — *(Välittävästi.)* Hära Duumari...!

HEIMONHEIMO

S a a n k o minä puheenvuoron?

ISABELLA

Taikka poliisi!

HEIMONHEIMO

(tempaa tuohitorven seinältä).

On kuoleman oma jokainen, joka koskee minuun.

SUSANNA

Jesus siunatkoon!

KANSLIANEUVOS

Pärkkele! Te teke hullu minu!

ISABELLA

Poliis! Poliis!

HEIMONHEIMO

Jos tarvitaan, kutsun itse hänet tänne.

(Puhaltaa tuohitorveen. Naiset kirkaisevat kauhistuneina.)

TUULIKKI

(syösten vasemmalta).

Janne! Minä olen kuullut sinun äänesi. Minä en tahdo uskoa mitään pahaa sinusta...

HEIMONHEIMO

Armas Tuulikki!

(Sulkee syliinsä hänet.)

ISABELLA

Hyvät naiset! — *(Ylenkatseellisesti.)* Täällä ei ole meidän paikkamme.

KANSLIANEUVOS

Eikke meiden. Rakkaus on suurin kaikista...

KOPPELO

Amen.

(*Isabella, Rva Akkola, Sinisalo ja Kointähti menevät oikealle, Kanslianeuvos, Hyypiö, Salkkunen ja Elohiiri vasemmalle taka-alalle. Koppelo ja Vadelma oikeanpuolisesta taka-ovesta. Myöskin Tommi on hävinnyt.*)

Esirippu.

NELJÄS NÄYTÖS.

Kaikki muut ovat poistuneet näyttämöltä. Tuulikki ja Janne Heimonheimo istuvat oikealla kasvi-ryhmän takana vilkkaasti keskustellen.

TUULIKKI

Sinä väität, että se ei ollut sinun takkisi siis?

HEIMONHEIMO

Kuten sanoin, Tommin takki se oli. — Muuten seisoo hän tuolla eteisessä...

TUULIKKI

Tommi? Miksi hän ei tule sisälle siis?

HEIMONHEIMO

Hän pelkää.

TUULIKKI

Sinun puolestasi?

HEIMONHEIMO

Ei, vaan omastaan, sillä sanoin hänelle, ettei asia muuten selviä kuin kertomalla juurtajak-sain koko hänen osansa siinä.

TUULIKKI

(epäilevästi).

Ja te vaihdoitte muka takkejanne eilen puoli-päivän aikaan?

HEIMONHEIMO

Kyllä. Hänen piti mennä illalla Ruotsalaiseen teatteriin henttunsa kanssa, tiedäthän tuon taitei-lijattaren . . .

TUULIKKI

Kuinka? Hän ei ollutkaan kansanjuhlissa siis?

HEIMONHEIMO

Mitä vielä! Teatterissa hän oli eikä hän voinut siellä pitkässä takissa esiintyä.

TUULIKKI

(kuten edellä).

Miksi ei?

HEIMONHEIMO

Gentlemanni käyttää sellaista vain aamupäivällä. — Hän sai siis minun lyhyen teatteritakkini, joka sopi kuin valettu hänelle...

TUULIKKI

(kuten edellä).

Ja sinä hänen pitkäntakkinsa?

HEIMONHEIMO

Se jäi minun päälleni, kun leikillä koettelin sitä. Sekin sopi kuin valettu minulle...

TUULIKKI

Janne, katso nyt suoraan silmiin minua: eikö tuo ole sotajuoni, jonka te kaksi yhdessä, Tommi ja sinä, olette sepittäneet?

HEIMONHEIMO

(loukkautuneena).

Tuulikki! Etkö usko minuun? Luuletko, että istun tässä ja syötän hätävalheita sinulle?

TUULIKKI

En tiedä, asia tuntuu minusta kovin epäilyttävältä. Sinä ja Tommi, lyhyt takki ja pitkä takki...

HEIMONHEIMO

Se on vielä minun päälläni, näethän sen.

TUULIKKI

(*hitaasti*).

Näen tosin, että se on sama, joka sinulla oli eilen ylläsi...

HEIMONHEIMO

No niin! Ja se on Tommin! — (*Hymyilee, tah-too vetää syliinsä hänet.*) Tottahan nyt on kaikki selvillä meidän välillämme.

TUULIKKI

(*torjuen*).

Ei! Ei vielä!

HEIMONHEIMO

Eikö?

TUULIKKI

Kaikki herrojen takit ovat yhdennäköisiä. Ku-
ka takaa minulle, että se on juuri sama?

HEIMONHEIMO

Minä. Ja ellet minua usko, Tommi.

TUULIKKI

Hänkin voi valehdella. — (*Itkuun purskahtaen.*)
Hyvä jumala! Minä en koskaan elämässäni saa
enää selvyyttä tähän asiaan.

HEIMONHEIMO

Mutta Tuulikki! Sano minulle, mitä minun
tulee tehdä saadakseni sinut vakuutetuksi!

TUULIKKI

(*tempautuen irti hänestä.*)

En tiedä. Se tulee sinun itsesi keksiä. —
Minä olen niin onneton, niin onneton.

(*Poistuu itkien vasemmalle. Ovi sulkeutuu neu-
vottoman Janne Heimonheimon nenän edessä. —
Tommi pilkistää varovasti oikeanpuolisesta takaovesta.*)

TOMMI

Janne! — Janne, kuulehan!

HEIMONHEIMO

(*rientää häntä vastaan.*)

Perhanan poika! — Asia ei näytä olevan enää
autettavissa.

TOMMI

Sinun asiasi?

HEIMONHEIMO

Minun, luonnollisesti. Kuka puhuu sinusta?
— Tuulikki ei enää usko minuun, äitisi on osoittanut ovelle minut...

TOMMI

Kuule! Eiköhän meidän olisi paras nyt liivistää?

HEIMONHEIMO

(pitäen kiinni häntä).

Ei, munsööri. Meidän on saatava keinolla millä hyvänsä tämä asia selvitetynksi.

TOMMI

Epäilemättä se olisi parasta meille molemmille. Mutta täytyykö sen juuri nyt tapahtua?

HEIMONHEIMO

Milloin siis?

TOMMI

Pieni päivällinen voisi kenties virkistää meidän neropattejamme.

HEIMONHEIMO

(häntä pidättäen).

Verkasen poika! — Tahtoisit jättää yksin minut? Ja kuitenkin on syy sinun, kokonaan sinun!

TOMMI

Onhan tässä syytä meillä molemmilla. Mutta mennään pois nyt. Tullaan takaisin huomenna tai ylihuomenna.

HEIMONHEIMO

Silloin voi kaikki olla myöhäistä jo. — Ja tämän onnettomuuden takin minä tahdon heti riisua hartioiltani. Soh, takki pois!

TOMMI

Älähän nyt tässä! Joku voi tulla.

HEIMONHEIMO

(raivoisasti).

Minä tahdon oman takkini, kuuletko sinä! — *(Vetää väkisin takin hänen päältään, kiskaisee takin omilta hartioiltaan ja aikoo toiseen pukeutua. Pysähtyy äkkiä ja kirkaisee ilosta:)* Hip, hip, hip hurraa!

TOMMI

Häh? Mitä? Mikä sinulle nyt tuli?

HEIMONHEIMO

Hurraa! Hurraa! Hurraa!

*(Hyppii ja tanssii keskellä lattiata paitahihasil-
laan Tommilta saamaansa takkia kädessä kieputtaen.
Susanna tulee sisälle oikeanpuolisesta takaovesta.)*

SUSANNA

(lyöden kätensä yhteen).

Jesus, minun vapahtajani! Tuomari on tullut hulluksi!

HEIMONHEIMO

Hurraa! Minä olen niin onnellinen! Minä olen pelastettu! Tram, tram, taratram, tatram...

»Fru Susanna, Fru Susanna, alla hjärtan vann.»

(Tarttuu häneen ja pyörittää ympäri häntä. Susanna taistelee kauhistuneena itsensä irti hänestä.)

SUSANNA

Auttakaa! Hän on pirulta riivattu! Hän tappaa, hän tappaa minut!

(Pois oikeanpuolisesta takaovesta.)

TOMMI

Janne! Selitähän toki!

HEIMONHEIMO

Etkö näe? Vaalea hiuskarva, samanlainen, joka on koko turmion aikaan saanut!

TOMMI

(hämillään).

Peijakas! Voisi uskoa, että tuolla taiteilijattarella on tekotukka.

(Ojentaa kätensä ottaakseen pois hiuksen. Heimonheimo torjuu kiivaasti hänen yrityksensä.)

HEIMONHEIMO

Olethan oikea Turmiolan Tommi! — Etkö ymmärrä, että juuri se on meidät pelastava?

TOMMI

Sinut, tarkoitat?

HEIMONHEIMO

Luonnollisesti, minut. — *(Ottaa hiuksen hyppysensä väliin.)* Tässä se on! Tässä se on! Tästä riippuu koko onneni ja autuuteni!

TOMMI

Ja minun?

HEIMONHEIMO

Sinun täytyy sanoa olevasi kihloissa hänen kanssaan. — (*Pukee takin päälleen.*) Hurraa! Hurraa! — Ja nyt Tuulikin luol!

TOMMI

Hm.

HEIMONHEIMO

Joutuin! Joutuin! — Mitä viivyttelet?

TOMMI

(*syvämietteisenä.*)

Kihloihin minä juuri ja juuri saattaisin mennä hänen kanssaan. Mutta naimisiin? Prr, pelkkä ajatuskin kammottaa minua.

HEIMONHEIMO

Saatpa luvan vaan. En näe mitään muuta keinoa. — Mutta joutuin! Tuulikki ei saa itkeä turhaan enää kyyneltäkään.

(*Vetää häntä kohti Tuulikin kamaria.*)

TOMMI

(*tuumien.*)

Isä voi tehdä minut perinnöttömäksi...

HEIMONHEIMO

Ja äitisi! — (*Koomillisella juhlallisuudella.*) Muista, mihin kaikkeen hän voi olla kykenevä, jos hän kuulee, että olet ollut kevytmielinen heikomman sukupuolen suhteen!

TOMMI

(*pelästyneenä*).

Sht! Ei sanaakaan! — Minä olen jo kihloissa! Minä olen jo naimisissa!

HEIMONHEIMO

Se käy nopeasti, näen minä.

TOMMI

Mennään. — Ma kuljen kohti kuolemaa...

(*Menevät vasemmalle. Susanna on edellisen aikana tullut oikeanpuolisesta takaovesta soittimineen ja virittänyt pelastus-armeijalaisen taistovirren.*)

SUSANNA

(*laulaa*).

„Laukaise, laukaise riviin vihollisen,
luotisi syökse sinä joukkohon sen.

Siten eespäin käy vain voitto-kulkuess' ain.

Juonet turhat ne on saatanan. Halleluja!”

(Rva Akkola ryntää oikealta. Hänen takanaan Johannes Kointähti, joka aina edelleen uskollisesti seuraa häntä.)

R V A A K K O L A

(poissa suunniltaan).

Musiikkia! Minä en kärsi mitään musiikkia! —

S U S A N N A

(laulaa).

„Viel' taivaan päärlportit
on sulle avoinna . . .“

R V A A K K O L A

Onneton ihminen! Minä kuvaan sinut uudessa kirjassani.

(Kanslianeuvos, Hyypiö, Salkkunen ja Elohiiri tulevat vasemmanpuolisesta takaovesta, Isabella ja Sinisalo samaan aikaan oikealta.)

K A N S L I A N E U V O S

Mite teelle tapahtu?

R V A A K K O L A

(läöpästyksissään).

Hän! Tuo hurmahenki! — Johannes, anna kätesi minulle.

ISABELLA

Eikö Susanna muista, että minä olen kieltänyt
Susannaa soittamasta muualla kuin keittiössä?

SUSANNA

Jesus! Rouva käy housuissa!
(*Rupeaa jälleen täyttää kurkkua loilottamaan.*)

ISABELLA

Susanna!

SUSANNA

(*laulaa*).

„Urhokkaasti sotahan
vasten valtaa saatanan
joukko armeijan
käy voittamaan . . .“

ISABELLA

Ellet olisi nainen, saisit nyt korvillesi. — Pois!
(*Ohjaa hänet eteiseen.*)

KANSLIANEUVOS

(*kuuntelee Tuulikin ovella*).

Mine luule, ette kaikki key hyvin sielle. —
(*Hykertelee tyytyväisenä käsiään.*) He uhratu.

ELOHIIRI

Luuleeko veli todellakin niin?

HYYPİÖ

He näyttävät siinä hyvän esimerkin kansallemme.

KANSLIANEUUVOS

Ja kuitenkin minun tule seeli heite. — (*Pyyhkii silmiään liikutettuna.*) Mite heiste veele voissi tulla, jos he eivät uhratuisi?

ELOHIIRI

Veli tarkoittaa...?

KANSLIANEUUVOS

Ajattelen Suomen tulevaisuus. Kaikki kansalliset laitokset meille on saattu aikkan yksityisten uhravaisuuden kautta: koulut, pankit, teatterit, liikkeyritykset...

ELOHIIRI

Veli voisi lisätä vielä: suomalaiset sukunimet, jotka meiltä ovat vaatineet niin paljon sisällistä taistelua ja itsekieltäymystä.

KANSLIANEUVOS

Nin. Koko soomalaisuden liikke on vain uh-
ravaisuden liikke. Mutta mine en voi este itteni
ajatella myös yksilöt.

ELOHIIRI

(pontevasti).

Yksilöt kuolkoot, kansa eläköön! Snellman
sanoo . . .

KANSLIANEUVOS

Mine ajattele kaikki ne ihmisraukkat, jotka
nein on kanttanut issenmaalle elemense mehun
ja yttimen. Mite kaikki he olissi voinut olla, jos
he olissi vain oman parhan peelle ajatellut?

ELOHIIRI

Tjah! Siinä kysymys.

HYYPİÖ

(vetäen otsansa syviin kurttuihin).

Tuotapa en minäkään, häpeä sanoa, ole tul-
lut tuumineeksi.

KANSLIANEUVOS

Mine ajattele: Mike voissi nyt Snellman olla,
ellei hen olisi Kuoppion hauttatunut ja sielte he-
nen härätyshuutto kautta maan kohottanut?

ELOHIIRI

Varmaan Ruotsin suurin filosofi.

KANSLIANEUVO

Oikken. — Mine ajattele: Mite voissi nyt olla Yrjö-Koskinen, ellei hen olisi jetttenyt ajantiedolliset tutkimukset ja mennyt senattin?

ELOHIIRI

Suomen suurin historianprofessori, ole siitä vakuutettu!

KANSLIANEUVO

(innokkaasti).

Oikken. — Mine ajattele: Mite voissi nyt olla Kansallispankin ja Kansallistiatterin ja Kansallisen Panttilainausliikkeen perustajat, ellei he olisi uhranut omat yksityiset pyytteensä issenmaalilelle elementektevelle?

HYYPİÖ

Ne ovat vaarallisia ajatuksia, hyvä veli. Sillä mikäli näin päätäpahkaa ja ilman kirjallisia apulähteitä voin päättää, vivahtavat ne yksilölliseen maailmankatsomukseen.

KANSLIANEUVOS

Mine tiette, mine tiette, Mutta mine en saat-
ta kuitenkaan karkoitta ajatus mike voisi tulla mi-
nu tyter ja duumari Heimonheimo, ellei he nyt
uhratuksi toinen toisellen ja armaan issenman
alttarille.

HYYPİÖ

Ja me itse? Mitä eikö olisi myös meistä voi-
nut tulla? *(Pyyhkii liikutettuna silmiään.)*

ELOHIIRI

Tiedän, että minusta olisi voinut tulla suuri
taiteilija.

KANSLIANEUVOS

Oikken. — Taitteilija, hen ei uhratu. Hen on
itsekes. Kirjailija, hen ei myöskén uhratu. Hen
ajattele aina vain oma pieni itte.

HYYPİÖ

(inholla).

Minä puolestani en ole vielä koskaan alentu-
nut niin syvälle, että olisin omaa itseäni ajatel-
lut.

KANSLIANEUVOS

Yhte vehen kuin kukan meiste, hyve veli. —
Mutta siksi me äi tarvis taitte ja kirjallisuus. Me
tarvis vain issenmallinen tiette, liikke-eleme ja
ennen muuta politikka, joka ole ihmiskunnan yle-
vin tekteve maan peelle.

HYYPÖ

Myöskin taidelaitoksia me tarvitsemme.
Mutta emme yksityisiä taiteilijoita.

ELOHIIRI

Suurempi totuus ei ole vielä koskaan kaiku-
nut yliopiston kateederista. Sillä laitos, hyvät
herrat, se on jotakin pysyvätä, iäistä ja muuttu-
matonta. Yksityinen taiteilija taasen kovin epä-
vakainen, tilapäinen ja vähäpätöinen olento.

KANSLIANEUVOS

Siinepe se. Hen syntty sattumalta. Laittos,
virkkakunta, issenmallinen liikkeyritys sen sijan
äi koskan syntty sattumalta.

HYYPÖ

(*filosofisesti*).

Eikä sitä tee myöskään kukaan kunnon tiede-
mies.

K A N S L I A N E U V O S

Äi. Äikke koko henen työ ole miken satumuksen työ. Tiettemees, hen teke systemattinen työ. Taitteilija, hen keksi, henen pelekte peeheen —tosin kylle, myös tiettemees keksi, myös henelle pelekte peeheen jöttakin, mutta se tappahtu kovin harvoin, kovin harvoin, hyvet härät... *(Jatkavat keskustelua. Senaattori Salkkunen, joka on joutunut syrjään siitä, katselee taustan taideteoksia. Rva Akkola menee ja lähestyy häntä. Kointähti ja Sinisalo, joita hän tällä välin on koettanut toisiinsa tutustuttaa, jäävät ujostuneina kahden kasviryhmän taa.)*

R V A A K K O L A

(mielistelevällä kohteliaisuudella).

Herra Senaattori! Suvaitkaa ojentaa kätenne minulle.

S A L K K U N E N

Mielelläni.

R V A A K K O L A

Me kaksi ymmärrämme toisemme täydellisesti. —*(Katsoo kauan liikutettuna silmiin häntä.)* Tarkoitukseni oli tällä kertaa oikeastaan suositella teille erästä minulle hyvin rakasta ja läheistä henkilöä.

S A L K K U N E N

Teidän miestäanne?

R V A A K K O L A

Oh, mitä te ajattelette! On olemassa siteitä rakkaampia ja läheisempiä kuin ne, jotka yhteiskunta solmii...

S A L K K U N E N

(alentaa ääntään).

Epäilemättä, hyvä rouva. Luottakaa kokonaan vaiteliaisuuteeni.

R V A A K K O L A

Sanoinhan, että ymmärtäisimme toisemme. — Nuori mies, kovin kyvykäs, nero suorastaan, olisi pelastettava nerojen tavallisesta kohtalosta kuolla nälkään ja kylmyyteen.

S A L K K U N E N

Aivan oikein, hyvä rouva. Te puhutte miehelle, joka osaa oikein arvostaa tunteitanne.

R V A A K K O L A

(liikutettuna).

Herra Senaattori!

S A L K K U N E N

Hyvä rouval — (*Puristavat jälleen toistensa kättä ja katsovat kauan silmiin toisiaan.*) No, ja millä alalla hänen neroutensa ilmenee?

R V A A K K O L A

Kaikilla. Taikka toisin sanoen: se riippuu kokonaan siitä paikasta tai virka-asemasta, jonka voimme taata hänelle.

S A L K K U N E N

Kenelle Jumala antaa varan, hän antaa myös kyvyn. Se on myöskin minun vähäpätöinen mieliteeni.

R V A A K K O L A

Mitä arvelisitte, jos tekisimme Kansallisteatterin johtajan hänestä?

S A L K K U N E N

(*kuin itseksensä.*)

Hm. Se ei olisi ehkä mahdotonta, sillä siihenhän ei vaadita mitään edellytyksiä. — Onko hän teatteri-ihminen?

RVA AKKOLA

Oi, kyllä! Hän ei rakasta mitään niinkuin teatteria. — Näytellyt hän on toistaiseksi vain minulle, mutta hän on kirjallinen, hän on taiteellinen mies...

SALKKUNEN

Hän kirjoittaa? Hän julkaisee teoksia?

RVA AKKOLA

(lennokkaasti).

Hänen koottujen teostensa painos kypsyy par'aikaa hänen sydämessään.

SALKKUNEN

Valtion kirjallisesta palkinnosta hän voi siis ainakin olla varma, samoin toivoakseni myös Kirjallisuuden Seuran palkinnosta, jolle otan ystäväni Kanslianeuvoksen kautta häntä suositellakseni.

RVA AKKOLA

Oi, kiitos, herra Senaattori, kiitos! Mutta se ei riitä hänelle. Hän aikoo pian naimisiin...

SALKKUNEN

Ah, hän nai...?

R V A A K K O L A

Tietysti, herra Senaattori, tietysti. Hän tarvitsee kodin, hän kaipaa naisen lempeää kättä . . .

S A L K K U N E N

(merkitsevästi).

Luulin, että hänellä oli jo sellainen. Te naitatte hänet?

R V A A K K O L A

Hänen oman sydämensä vapaan vaalin mukaan. Mutta hänellä täytyy olla joku virka, joku viheriä oksa, jolta hän visertää.

S A L K K U N E N

Sen ymmärrän. Epäselväksi jää minulle ainoastaan . . .

R V A A K K O L A

Mikä? — Herra Senaattori! Voimmehan me puhua suoraan. Ettehän te ole mikään tavallinen kylmä ja tunteeton virkakone.

S A L K K U N E N

(kumartaen).

Toivon, ettei minua pidetä sellaisena. — Minä en vain ymmärrä sitä mielenkiintoa, mikä teillä, hyvä rouva, voi enää olla mieheen . . .

RVA AKKOLA

Te ette ymmärrä?

SALKKUNEN

... mieheen, joka menee naimisiin, joka on ollut teidän rakastajanne...

RVA AKKOLA

(kauhistuneena).

Minun rakastajani!

SALKKUNEN

Taikka mielitiettyne, kuinka nyt mieluummin tahdotte sitä nimittää. —Mitkä ovat teidän omat tulevaisuudensuunnitelmanne? Aiotteko jatkaa suhdettanne häneen?

RVA AKKOLA

Suhdettani!

SALKKUNEN

(tuttavallisesti).

Niin. Hallituksen jäsenenä täytyy minun tietää kaikki. —*(Aina tuttavallisemmin.)* Älkää ollenkaan ujostuko! Olen koettava ansaita teidän luottamuksenne.

RVA AKKOLA

Ah! — Herra Senaattori! Olen kokonaan erehtynyt teidän suhteenne. Te ette ole ihminen. Te olette . . .

SALKKUNEN

Aina teidän altis ja uskollinen ihailijanne.

RVA AKKOLA

(leimuavin silmin).

Tshinovnikka! *(Isabella tulee oikeanpuolisesta takaovesta.)*

ISABELLA

Mahdotonta saada mitään selkoa tuon vähälahjaisen palvelijattaren puheesta. Hän sanoo, että tuomari Heimonheimo on tullut hulluksi . . .

(Heimonheimo ja Tuulikki tulevat käsi kädessä vasemmalta, Tommi pelokkaana heidän perästään.)

HEIMONHEIMO

En vielä, rouva Kanslianeuvoksetar. Mutta minä olen ollut hulluksi tulemassa. Nyt on kuitenkin kaikki selvitetty meidän välillämme.

KANSLIANEUVOS

No, Jumala kiittos! Te uhratu?

(Tervehtii sydämellisesti heitä. Herrat yhtyvät tyytyväisinä hänen onnitteluihinsa.)

ISABELLA

Mutta se ei ole selvitetty vielä meidän välillä. Jos tyttäreni onkin unohtanut naisellisen arvonsa ja kunniansa siihen määrään...

TUULIKKI

(hymyillen)

Hän on kokonaan unohtanut sen. Ja on onnellinen, ettei hänen enää tarvitse epäillä viatonta.

ISABELLA

Viatonta? Tuo vaalea hius...

HEIMONHEIMO

On tässä, rouva Kanslianeuvoksetar.
(Näyttää sitä kädessään.)

ISABELLA

Ja syyllinen?

HEIMONHEIMO

(osoittaa Tommia).

Tuossa. — Hänkin on kihloissa näet. Hänkin aikoo naimisiin.

(Juttelee Kanslianeuvoksettaren kanssa.)

SALKKUNEN

Hän siis!

KANSLIANEUROS

Hen? Naimiaisin? Mike uusi pillomus teme on?

SALKKUNEN

(syrjäsilmäyksellä rva Akkolaan).

Minä tiedän. Rouva Akkola on minulle juuri puhunut hänestä.

(Keskustelevat.)

RVA AKKOLA

Johannes, Johannes Kointähti! Minä en hylkää sinua, vaikka kaikki muut sen tekisivätkin. — *(Kääntyen läsnäolijain puoleen.)* Tämä sovinto tulee liian myöhään. Tuulikki on jo kihloissa toisen kanssa.

KOINTÄHTI
(*kaikuvalla äänellä*).

Minäkin uhraudun.

KAIKKI
(*hämmästyneinä*).

Kointähti on puhunut!

RVA AKKOLA

Hän on oleva sinun palkintosi.
(*Saattaa Sinisalon hänen luokseen.*)

ELOHIIRI

Snellman sanoo . . .

SUSANNA
(*laulaa keittiössä*).

Nyt riemuin kiiruhdamme
me maille Kaanahan
laivassa evankeliumin
nyt maille Kaanahan.

Esirippu.

EINO LEINO

ON ENNEN JULAISSUT:

I. ALKUPERÄISIÄ TEOKSIA

<i>Maaliskuun lauluja</i>	—: 50
<i>Tarina suuresta tammesta y. m. runoja</i>	1: 50
<i>Yökehräjä. Runoja</i>	2: 50
<i>Sata ja yksi laulua</i>	2: 50
<i>Tuonelan joutsen. Näytelmäruno</i>	1: 25
<i>Ajan aalloilta. Runoja</i>	1: —
<i>Hiihtäjän virsiä</i>	—: 75
<i>Johan Vilhelm. 3-näyt. näytelmä</i>	2: 50
<i>Sota valosta, 5-näyt. näytelmä</i>	3: 50
<i>Pyhä kevät. Runoja</i>	2: 50
<i>Kivesjärveläiset. Kertomaruno.</i>	2: 50
<i>Kangastuksia. Runoja</i>	2: 50
<i>Päiväperhoja. Pieniä tarinoita</i>	2: —
<i>Helkavirsiä</i>	2: 50
<i>Kaunosielu. Kuvaus</i>	1: 70
<i>Simo Hurtta. Runoja Ison vihan ajoilta</i>	1: 50
<i>Talvi-yö. Runoja</i>	1: 75
<i>Naamioita, I. Näytelmiä. (Väinämöisen kosinta.</i> — Hiiden miekka. — Pentti Pääkkönen. — Ly- dian kuningas. — Meiram)	3: 25
<i>Naamioita, II. Näytelmiä. (Melankolia. — Lalli.</i> — Niniven lapset.)	3: —
<i>Naamioita, III. Näytelmiä. (Maunu Tavast. —</i> Simo Hurtta. — Ritari Klaus.)	4: —

25. *Irja*. 4-näyt. näytelmä, 5 kuv., kirj. Juhani Sjöström (11 h.) 1: 75.
26. *Charleyn tätti*. 3-näyt. huvinäyt., kirj. Brandon Thomas (11 h.) 1: 75.
27. *Tehtaantyttö*. 3-näyt. näytelmä, kirj. Jalmari Järviö (10 h.) 1: —.
28. *Valoon, vapauteen!* 2-kuv. näytelmä, kirj. Eino I. Parmanen (9 h.) 60 p.
29. *Tiede ennen kaikkea*. 1-näyt. ilveily, kirj. Emil Perttilä (6 h.) 75 p.
30. *Hiukan sekava juttu*. 2-näyt. ilveily, kirj. Vuoritsalo (12 h.) 1: —.
31. *Oivia aseita*. 2-näyt. huvinäyt., kirj. Miina Häger (7 h.) 75 p.
32. *Lasi teetä*. 1-näyt. huvinäyt. Ch. Nutterin ja J. Derleyn mukaan sov. (4 h.) 75 p.
33. *Eläviä kuvia*. 3-näyt. ilveily, kirj. O. Blumenthal ja G. Kadelburg (10 h.) 1: 75.
34. *Hämäräseura*. 1-näyt. huvinäyt., kirj. Otto Roquette (9 h.) 75 p.
35. *Kun pitäjään tuli uusi pappi*. 1-näyt. pila, kirj. Ossi Johansson (8 h.) 75 p.
36. *Savon sydämessä*. 3-näyt. huvinäyt., kirj. Martti Wuori (10 h.) 1: 50.
37. *Korkea oikeus istuu*. 1-näyt. ilveily, kirj. Martti Wuori (14 h.) 75 p.
38. *Sherlock Holmes*. 4-näytöks. salapoliisikomedia, kirj. Ferdinand Bonn (26 h.) 1: 75.
39. *Luutnantti täysihoitolaisena*. 1-näyt. huvinäyt., kirj. Henrik Hertz (5 h.) 75 p.
40. *Äidin katse*. 1-näyt. ilveily, kirj. Otto Bertram (5 h.) 75 p.
41. *Salaisuus*. 1-näyt. ilveily, kirj. W. Frerking (5 h.) 75 p.
42. *Sovinto*. 1-näyt. ilveily, kirj. W. Frerking (3 h.) 75 p.
43. *Mieluinen yllätys*. 1-näyt. pila, kirj. W. Frerking (4 h.) 75 p.
44. *Taudin houreessa*. 3-näyt. ilveily, kirj. Emil Perttilä (8 h.) 1: 25.
45. *Kosinta*. 1-näyt. pila, kirj. Anton Tshehow (3 h.) 75 p.
46. *Karhu*. 1-näyt. pila, kirj. Anton Tshehow (3 h.) 75 p.
47. *Kaksi kirjailijaa*. 1-näyt. huvinäyt., kirj. Arthur Schnitzler (3 h.) Suom. Kasimir Leino. 75 p.
48. *Viimeiset naamiot*. 1-näyt. näytelmä, kirj. Arthur Schnitzler (6 h.) Suom. Kasimir Leino. 75 p.
49. *Orivarsat*. 1-näyt. ilveily, kirj. Santeri Ivalo (5 h.) 1: 25.
50. *Kenraali v. Döbeln*. 4-os. kuvaelmasarja Vänrikki Stoolin tarinain muk. (19 h.) 1: 25.

51. *Pappilan tuvassa*. 1-näyt. huvinäyt., kirj. Martti Wuori (6 h.) 75 p.
52. *Lumimyrskyssä*. 1-näyt. näytelmä, kirj. Eero Alpi (6 h.) 1: —.
53. *Lukon takana*. 2 kuvaelmaa, mukaili Kaarlo Haukanpää (11 h.) 1: —.
54. *Eno Vanja*. 4-näyt. kuvaus, kirj. Anton Tshehow (9 h.) 1: 25.
55. *Palmkvistin kylpymatka*. 1-näyt. pila, kirj. Yrjö Veijola (8 h.) 1: —.
56. *Kallen kosinta*. 1-näyt. pila, kirj. Nuutti Vuoritsalo (3 h.) 1: —.
57. *Ihmeellinen asia*. 1-näyt. näytelmä, kirj. Yrjö Veijola (5 h.) 1: —.
58. *Rosvot*. 1-näyt. pila, kirj. Nuutti Vuoritsalo (2 h.) 75 p.
59. *Talkoopolska*. 1-näyt. laulunsek. kansann., kirj. Yrjö Veijola (5 h.) 1: —.
60. *Sulhasen luona*. 1-näyt. laulunsek. huvin., kirj. R. Kiljander (7 h.) 1: 25.
61. *Onnen pyörteissä*. 1 näyt. huvin., kirj. J. Mannermaa (9 h.) 1: 25.
62. *Maisterin perikato*. 1-näyt. pila, kirj. Nuutti Vuoritsalo (3 h.) 1: —.
63. *Kalevalakuvaelmia ynnä Lausuntarunoja*, kirj. I. Härkönen. 1: —.
64. *Hyökyaaltoja*. 3-näytöks. näytelmä, (6 h.) kirj. A. Öhqvist. 1: 50.
65. *Naimapuuhat*. 2-näyt. huvin., kirj. Nikolai Gogol (11 h.) 1: 50.
66. *Naapurit*. 1-näyt. pila, kirj. August Blanche (2 h.) 75 p.
67. *Miten aviosiippa saadaan*. 1-näyt. pila, kirj. K. Kytömaa (8 h.) 1: —.
68. *Kirkon vihollinen*. 3-näyt. näytelmä, kirj. Eino Leino (5 h.) 1: 50.

Laajemmin selittävä luettelo lähetetään pyydetessä maksutta.

Iltamien toimeenpanijat

saavat arvokkaita numeroita ohjelmiinsa käyttämällä apunaan seuraavia teoksia:

Suomalainen kisapirtti.

Suomalaisen kansantanssin ystäville toimittanut *Anni Collan*. Kolme vihkoa. Hinta I v. 2: 75, II v. 1: 75 ja III v. 2: 25.

Suomalaisia kansantansseja. Toimittanut *Asko Pulkkinen*. Hinta 2: —.

Suomalaisia Kansallispukuja.

16 väritaulua. Toimittanut Th. Schvindt. Hinta 3: —.

Suomalaisia kansantansseja.

Neliäänisesti pianolle. Toimitt. Suomal. Kansantanssin Ystävät. Hinta 1: 50.

Saadaan kaikista kirjakaupoista, maaseutuasiemiehiltä ja suoraan meiltä.

YRJÖ WEILIN & KUMPP. OSAKEYHTIÖ

Helsingissä.

Hinta 1: 50.